

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

**Analýza a specifika s.r.o. s nízkým základním
kapitálem**

**Analysis and specifics of limited liability companies
with low registered capital**

Aneta Kolovrátníková

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Analýza a specifika s.r.o. s nízkým základním kapitálem“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedené v příložené bibliografii.

Plzeň dne 9. května 2021

v. r. Aneta Kolovrátníková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala Ing. Kateřině Mičudové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a podnětné komentáře k této diplomové práci.

Obsah

Úvod.....	6
1. Cíle a metodika práce	7
2. Zákon o obchodních korporacích	8
2.1. Obchodní korporace	8
2.1.1. Kapitálové společnosti	9
2.2. Základní kapitál.....	11
2.2.1. Funkce základního kapitálu	13
3. Společnost s ručením omezeným	15
3.1. Orgány společnosti.....	15
3.1.1. Valná hromada.....	15
3.1.2. Statutární orgán.....	16
3.1.3. Dozorčí rada.....	16
3.2. Práva a povinnosti společníků.....	17
3.2.1. Práva společníků	18
3.2.2. Povinnosti společníků	19
3.3. Společnost s ručením omezeným jako účetní jednotka.....	20
3.4. Společnost s ručením omezeným jako daňový subjekt.....	21
3.4.1. Společnost s ručením omezeným jako poplatník daně	21
3.4.2. Společnost s ručením omezeným jako plátce daně.....	22
4. Historický vývoj s.r.o. a změna výše základního kapitálu	23
4.1. Důvody ke změně základního kapitálu na 1 Kč.....	25
4.2. Dopady změny snížení základního kapitálu na 1 Kč	26
5. Analýza s.r.o. s nízkým základním kapitálem	32
5.1. Společnost Bisnode	32
5.1.1. Databáze Albertina	32
5.2. Programový systém SPSS	33
5.3. Metodologický postup.....	33
5.3.1. Testování hypotéz	34
5.4. Deskriptivní část.....	37
5.5. Vývoj společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem	39
5.6. Analýza teritoriálního rozdělení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle krajů na území České republiky	42

5.7. Analýza teritoriálního rozdělení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle okresů na území České republiky.....	49
5.8. Analýza odvětvového rozdělení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle CZ-NACE.....	53
5.9. Analýza vybraných finančních ukazatelů společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem.....	58
5.10. Shrnutí a interpretace výsledků analýz.....	72
Závěr.....	74
Seznam použitých zdrojů.....	75
Seznam tabulek.....	79
Seznam obrázků.....	80
Seznam grafů.....	81
Seznam použitých zkratk.....	82

Úvod

Společnost s ručením omezeným je nejčastější právní formou podnikání v České republice. Každoročně přibývá na území ČR okolo 30 tisíc nových společností s.r.o., které dohromady dlouhodobě tvoří podíl přesahující 90 % na všech obchodních společnostech.

V roce 2014 přišel v platnost nový zákon o obchodních korporacích, který kromě snížení základního kapitálu na 1 Kč, s sebou přinesl mnoho dalších změn a s tím spojených výhod a nevýhod pro podnikání v podobě společnosti s ručením omezeným. Nejen tím, jaké změny nová legislativa přinesla a jaký vliv měly tyto změny na společnosti s ručením omezeným se zabývá tato diplomová práce.

Hlavním cílem předložené práce je analýza společností s ručením omezeným s nízkým základním kapitálem, která se převážně věnuje posouzení vztahů mezi výší základního kapitálu, teritoriální a odvětvovou strukturou a finančními ukazateli.

V první části práce je představen zákon o obchodních korporacích, na jehož základě jsou uvedeny klíčové pojmy ke zkoumané problematice. Dále jsou definovány specifika společností s ručením omezeným, které vyplývají ze zmíněného zákona o obchodních korporacích, představeny důvody pro snížení minimální výše základního kapitálu na 1 Kč a diskutovány výhody a nevýhody, které toto snížení, společně s novým zákonem o obchodních korporacích přineslo.

Druhá část práce obsahuje již samotnou analýzu společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem, jejíž součástí je i analýza vývoje s.r.o. s nízkým základním kapitálem a jeho zasazení do celkového vývoje společností s ručením omezeným v České republice. V této části práce se autor zaměřuje na analýzu teritoriálního rozdělení s.r.o. dle krajů a obcí v ČR, na analýzu odvětvové struktury dle CZ-NACE a na analýzu vybraných finančních ukazatelů. Práce je zakončena shrnutím a interpretací výsledků jednotlivých analýz.

1. Cíle a metodika práce

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza společností s ručením omezeným s nízkým základním kapitálem.

Díličními cíli práce jsou:

- Objasnění důvodů, které vedly ke snížení povinné výše základního kapitálu na 1 Kč.
- Diskutování dopadů změny legislativy v oblasti minimální výše základního kapitálu.
- Analýza teritoriální rozdělení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle krajů na území České republiky.
- Analýza teritoriální rozdělení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle okresů v rámci jednotlivých krajů.
- Analýza odvětvové struktury společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle CZ-NACE.
- Analýza vybraných finančních ukazatelů společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem.

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část byla vypracovaná na základě odborné literatury týkající se dané problematiky a příslušných zákonech, přičemž hlavním zdrojem informací byl zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

Praktická část se opírá o část teoretickou a je založena na datech získaných z databáze Albertina. Kvantitativním výzkumem bylo provedeno několik dílčích analýz, které se zaměřují na již definované cíle. Pomocí vhodných statistických metod byly posuzovány vztahy mezi výší základního kapitálu, teritoriální strukturou, odvětvovou strukturou a finančními ukazateli.

2. Zákon o obchodních korporacích

Od 1.1.2014 začal v České republice platit zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a na něj navazující zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Zmíněné zákony tvoří kostru soukromého práva a jsou hlavním zdrojem právní úpravy obchodních korporací (Hejda, Bachroňová, Finger, Prosser, & Vaněčková, 2014).

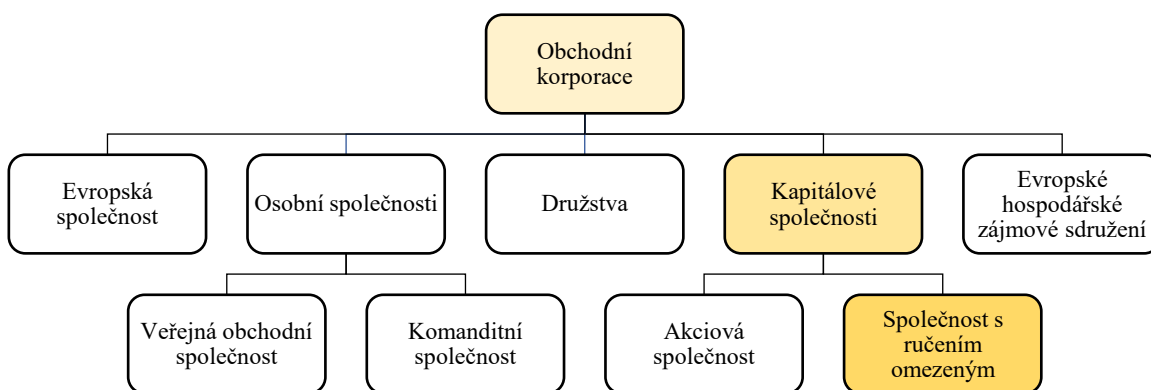
Zákon o obchodních korporacích definuje specifika obchodních korporací, přičemž základním předpisem všech právnických osob zůstává občanský zákoník. V hlavě I tohoto zákona je uvedena obecná úprava obchodních korporací, která je dále konkretizována v hlavách II až VI pro jednotlivé právní formy obchodních korporací (Hejda a kol., 2014).

2.1. Obchodní korporace

Pojem obchodní korporace vznikl až se vznikem nového zákona o obchodních korporacích (zákon č. 90/2012 Sb.). Do té doby byly obchodní korporace upraveny v obchodním zákoníku odděleně od ostatních právnických osob. Současná právní úprava rozumí obchodními korporacemi obchodní společnosti a družstva (Hejda a kol., 2014; Štenglová, Havel, Ciliček, Kuhn, & Šuk, 2017).

Obchodními společnostmi jsou veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, akciová společnost, společnost s ručením omezeným, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Zákon dále rozlišuje obchodní společnosti na kapitálové a osobní (Josková & Pravda, 2014). Schéma rozdělení obchodních korporací je znázorněno na obrázku č. 1.

Obrázek č. 1: Dělení obchodních korporací

Zdroj: Müllerová & Šindelář (2016), zpracováno autorem

Společnost s ručením omezeným spolu s akciovou společností spadá dle §1 odst. 2 zákona o obchodních korporacích pod kapitálové společnosti (Štenglová, Dědič, & Tomsa, 2019). V následující kapitole budou přiblíženy právě kapitálové společnosti a postavení s.r.o. v rámci tohoto vymezení.

2.1.1. Kapitálové společnosti

Kapitálové společnosti jsou ty, u kterých převažuje prvek majetkový nad prvkem osobním. Není u nich podstatná osoba společníka, ale jeho majetkový vklad do základního kapitálu (Taušl Procházková, 2015). U kapitálových společností se předpokládá vyšší míra profesionalizace správy a menší nebo žádná míra osobního ručení společníků za dluhy společnosti (Müllerová & Šindelář, 2016).

Mezi hlavní znaky kapitálových společností patří:

- **Zákonná vkladová povinnost**

Zákonná vkladová povinnost představuje povinnost společníků vložit do společnosti určitý majetek neboli vklad (Taušl Procházková, 2015).

U s.r.o. minimální výše vkladu činí 1 Kč, její maximální výše stanovená není. Pokud společenská smlouva neukládá jinak, společník je povinen splatit vklad nejpozději do 5 let od vzniku společnosti (Taušl Procházková, 2015).

- **Povinný základní kapitál**

Hlavním rysem kapitálových společností je povinnost vytvořit základní kapitál v minimální výši stanovené zákonem. Neplatí pouze při založení, společnost je povinna mít základní kapitál i v průběhu celé její existence (Taušl Procházková, 2015).

Společnost s.r.o. musí držet základní kapitál v minimální výši 1 Kč, která tak odpovídá minimální výši vkladu společníků (Hejda a kol., 2014). Symbolická výše základního kapitálu tak značně odlišuje s.r.o. od akciové společnosti, která má povinnost vytvářet základní kapitál ve výše je 200 tis. Kč (Běhounek, 2016).

- **Omezené ručení společníků**

Dalším znakem je žádné nebo omezené ručení společníků za závazky společnosti v průběhu jejího trvání i po jejím zániku (Taušl Procházková, 2015).

Společníci odpovídají za závazky společnosti s ručením omezeným společně a nerozdílně do výše nesplacených vkladů všech společníků dle stavu zápisu do obchodního rejstříku. Ručení tedy existuje pouze v omezené míře a je limitováno jak do své výše, tak i do časového určení (Hejda a kol., 2014).

- **Pevná organizační struktura**

Pevná organizační struktura je chápána jako vnitřní soustava zákonem předepsaných orgánů. Společnost má povinnost zřídit předepsané orgány a právo zřídit další orgány (Štenglová a kol., 2019).

Mezi povinné neboli obligatorní orgány s.r.o. patří valná hromada a statutární orgán. Mezi fakultativní se řadí dozorčí rada a jiné fakultativní orgány (Dvořák, 2014).

- **Nezávislost na konkrétních osobách společníků**

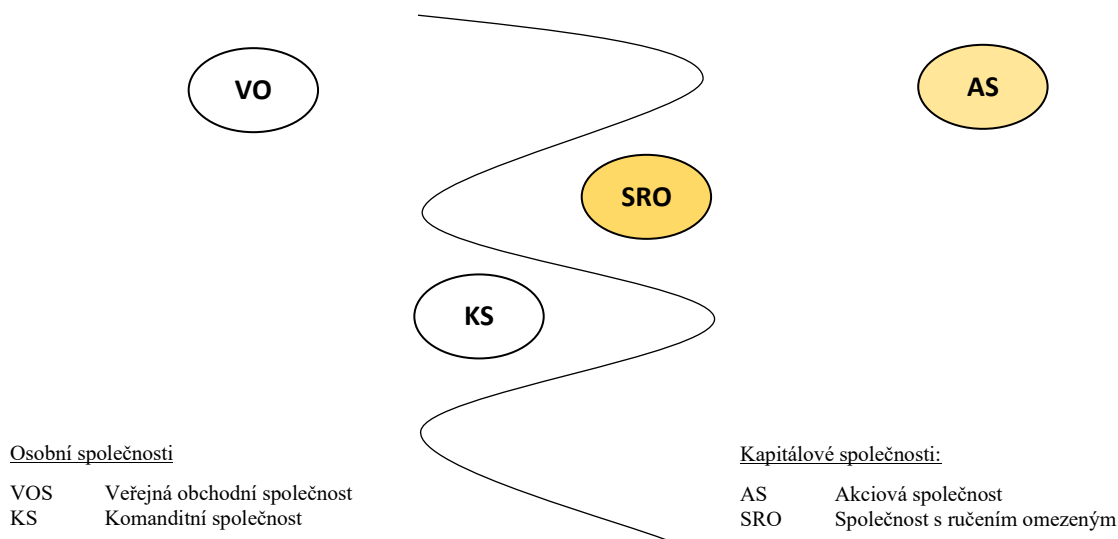
Trvání a existence společnosti není závislá na konkrétních osobách společníků, je možná změna v osobě společníka, aniž by to mělo za následek zrušení či zánik společnosti. U kapitálových společností existuje princip vázané účasti společníka, nikoliv účasti trvalé jako u obchodních společností (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2019).

- **Volnost v počtu společníků**

Posledním znakem je volnost v počtu společníků, který říká, že společnost může být založena pouze jedním společníkem a nadále existovat jako jednočlenná společnost, zároveň ale není stanoven ani maximální přípustný počet společníků (Hejda a kol., 2014).

Přestože s.r.o. je v rámci obchodních společností řazena mezi kapitálové společnosti, vykazuje i prvky osobní společnosti. Předpokladem u kapitálových společností je, že v popředí zájmu je vklad společníka nikoliv jeho osobní kvality, ale právě u s.r.o. osobnost společníka hraje často důležitou roli. Společníci s.r.o. se totiž podílejí na řízení a činnosti společnosti, čímž se přibližují společnostem osobním, ale zároveň se odlišují od akciových společností, kde se akcionáři na činnosti a.s. nepodílejí (Dvořák, 2014; Josková, Pravdová, & Dvořáková, 2018). Znázornění rozdílu mezi kapitálovými a osobními společnostmi je znázorněn na obrázku č. 2.

Obrázek č. 2: Rozdělení kapitálových a osobních společností

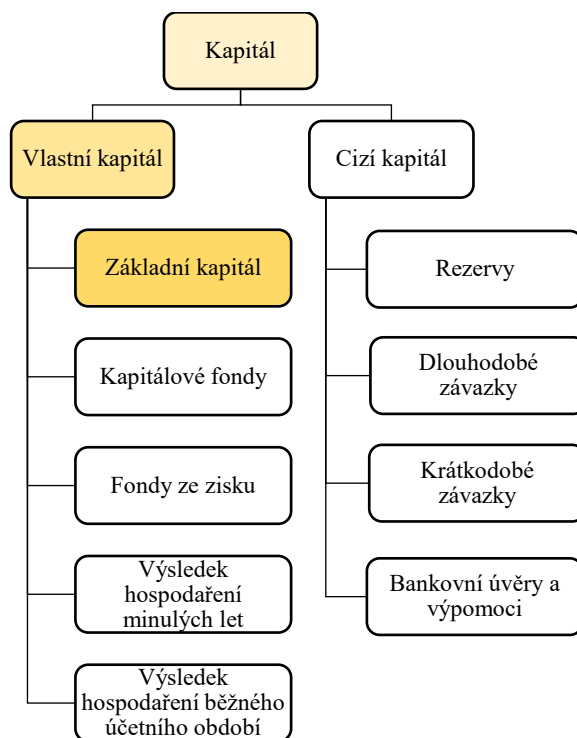
Zdroj: Josková a kol. (2018), zpracováno autorem

2.2. Základní kapitál

Základní kapitál obchodních korporací je definován podle §30 zákona o obchodních korporacích jako souhrn všech vkladů (Josková & Pravda, 2014). Jedná se o souhrnný údaj všech předmětů vkladu v peněžním vyjádření. Předmětem vkladu je věc, kterou se vkladatel zavazuje vložit do obchodní korporace za účelem nabytí účasti na společnosti nebo zvýšení své účasti ve společnosti (Filip & Fyrbach, 2016).

Základní kapitál je údajem statickým, který poskytuje informace o stavu v daném okamžiku a z účetního hlediska představuje jednu ze složek vlastního kapitálu vykazovaných na straně pasiv (Štenglová a kol., 2017). Výše základního kapitálu je po celou dobu existence společnosti evidována na účtě 411 – Základní kapitál, přičemž tato hodnota musí vždy souhlasit s výší základního kapitálu uvedenou v obchodním rejstříku (Bartůšková, 2015). Z obrázku č. 3 lze vidět, že základní kapitál tvoří pouze jednu z pěti složek vlastního kapitálu, přesto ale poměrně podstatnou část.

Obrázek č. 3: Kapitálová struktura obchodní korporace

Zdroj: Taušl Procházková (2015); zpracováno autorem

Základní kapitál hraje ve společnosti několik rolí, ačkoli se v mnohé literatuře uvádí, že základní kapitál v zákonném režimu často představuje pouze symbolickou částku. Pokud se na něj ale nebude nahlížet pouze z pohledu zákonné definice, pod pojmem základní kapitál lze najít hned několik významů (Eliáš, Bartošíková, & Pokorná, 2005).

Podle Eliáše (Eliáš a kol., 2005) lze základní kapitál chápat jako:

1. majetek obchodní společnosti, který byl poskytnut společnosti společníky, a který je společností využíván přímo k podnikatelské činnosti nebo k jejímu financování, přičemž může dojít k jeho přeměně na jinou podobu majetku.
2. hodnotu vytvořenou součtem jednotlivých vkladů vyjadřující, nakolik jsou potřeby společnosti kryty zdroji, které obchodní společnost nemusí vracet.
3. základnu k výpočtu velikosti podílu společníků na obchodní společnosti, pokud jsou podíly vyjádřeny poměrem výše vkladů společníků k celkové výši základního kapitálu.

Povinnost vytvářet základní kapitál se vztahuje ke všem kapitálovým společnostem, tedy i ke společnosti s ručením omezeným. U s.r.o. je základní kapitál tvořen všemi peněžitými i nepeněžitými vklady společníků. Peněžitým vkladem se rozumí peníze v české i cizí měně vyjádřené v nominální hodnotě peněz, jelikož však výše základního kapitálu musí být vykázána v jednotkách české měny, je nutné vklad v cizí měně přepočítat na českou měnu. Nepeněžitým vkladem pak může být jen takový majetek, který může společnost využít ve vztahu k předmětu podnikání a jehož hospodářská hodnota je zjistitelná, např. movité a nemovité věci, cenné papíry, pohledávky, know-how atd. Nepeněžitým vkladem určitě zcela nesmí být práce nebo služby (Josková a kol., 2018; Vychopeň, 2019).

Výše vkladu je povinnou náležitostí každé společenské smlouvy. Minimální výše vkladu daná zákonem je 1 Kč, přičemž společenská smlouva může určit jinak. Přestože zákon o obchodních korporacích nestanovuje minimální výši základního kapitálu, jeho výše je nepřímou daná právě minimální povinnou výší vkladu, tedy 1 Kč. V případě, že bude ve společnosti více společníků, minimální výše základního kapitálu bude určena jako počet vkladů (nebo počet společníků, pokud každý z nich má pouze jenom jeden podíl) krát 1 Kč (Josková a kol., 2018).

Základní kapitál musí být zachován po celou dobu existence společnosti alespoň v zákonem stanovené minimální výši. Z toho důvodu nemá společník nárok na vrácení předmětu vkladu po dobu trvání společnosti ani po jejím zániku (Dvořák, 2014; Josková a kol., 2018).

2.2.1. Funkce základního kapitálu

Domácí i zahraniční literatura se ohledně funkce základního kapitálu často rozchází. Nejčastěji ale bývají uváděny následující funkce (Štenglová a kol., 2017):

- Garanční funkce
- Účastenská funkce
- Funkce měřítka zisku a ztráty

První funkce základního kapitálu jako garance pro uspokojení pohledávek věřitelů vychází z principu, že základní kapitál zvyšuje míru jistoty věřitelů do úhrady jejich pohledávek za obchodní korporací, tzv. princip ochrany věřitelů. Tento princip ale spoléhá na to, že základní kapitál je majetkem, který bude mít společnost vždy

k dispozici, zatímco ve skutečnosti základní kapitál představuje prostředky, která má společnost při založení a v průběhu existence společnosti tyto prostředky mohou být reálně utraceny, jelikož společnost nemá ze zákona povinnost udržovat hodnotu svého majetku ve výši základního kapitálu. Z toho vyplývá, že čistý obchodní majetek může být nižší než základní kapitál a věřitelé tak nemohou uspokojit své pohledávky do výše základního kapitálu, ale jen do výše majetku společnosti (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2017).

Účastenská funkce neboli funkce míry účasti společníka na společnosti se uplatňuje pouze u kapitálových společností a působí pouze omezeně. U společnosti s ručením omezeným se určuje podíl společníků i velikost hlasovacích práv podle poměru jejich vkladů k výši základnímu kapitálu (Štenglová a kol., 2017). Společenská smlouva ale může ze zákona určit jinak, proto se hovoří o omezené působnosti této funkce (Běhounek, 2016).

Poslední funkcí základního kapitálu je uváděna funkce měřítka zisku a ztráty společnosti, která je stejně tak jako předchozí funkce značně problematická. Základní kapitál nemůže být měřítkem zisku a ztráty, protože zisk i ztráta jsou položky náležící na straně pasiv, stejně jako základní kapitál a účetně je tak obtížné vyvodit zisk a ztrátu ze základního kapitálu. Zisk a ztráta jsou součástí vlastního kapitálu a představují hospodářský výsledek společnosti počítaný z rozdílu výnosů a nákladů. Tudíž zisk a ztráta mají dopad pouze na vlastní kapitál jako celek, a nikoliv na základní kapitál. Porovnáním výše základního kapitálu a výše vlastního kapitálu, lze získat informaci o tom, jak společnost zhodnotila počáteční investici (vklady společníků), ale i výpočet rentability investic odvozený od výše základního kapitálu může vést ke špatné interpretaci výsledků a zcela mylným závěrům (Dvořák, 2014; Pavel, 2018).

Z výkladu jednotlivých funkcí základního kapitálu je zjevné, že základní kapitál hraje ve světle zákona o obchodních korporacích spíše symbolickou roli, jelikož v praxi žádné reálné opodstatnění nemá. Závisí tedy pouze na společnících, zda mu v rámci společnosti přiznají větší váhu (Hejda a kol., 2014).

3. Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je jednou z možných právních forem podnikání v ČR. Jedná se o obchodní korporaci řazenou mezi obchodní kapitálové společnosti. Dlouhodobě patří mezi nejvyužívanější formu obchodní společnosti u nás (Josková, Pravdová, & Dvořáková, 2021).

3.1. Orgány společnosti

Společnost s ručením omezeným jakožto právnická osoba musí mít povinně určitou organizační strukturu. Zákon konstruuje její orgány a vymezuje jejich působnost interně v rámci společnosti i navenek ve vztahu k třetím osobám. Právní úprava rozlišuje dva druhy orgánů, a to obligatorní a fakultativní. Obligatorní orgány je nutné zřizovat vždy, zatímco fakultativní orgány společnost tvořit nemusí. Mezi obligatorní orgány s.r.o. patří valná hromada, statutární orgán a likvidátor v případě likvidace společnosti. Dále může společnost tvořit dozorčí radu a jiné fakultativní orgány (Dvořák, 2014).

3.1.1. Valná hromada

Valná hromada je dle §44 odst. 1 zákona o obchodních korporacích označována jako nejvyšší orgán společnosti. Valná hromada je obligatorním kolektivním orgánem společnosti, ve kterém jsou zastoupeny všichni společníci. Ačkoli tak není nikde v zákoně dáno, předpokládá se, že společníci budou vykonávat své právo účastnit se zasedání valné hromady a podílet se na řízení společnosti (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2017). Valnou hromadu svolává jednatel, a to minimálně jednou za účetní období (Běhounek, 2016).

Přestože valná hromada představuje nejvyšší orgán společnosti, není orgánem výkonným. Její funkcí je rozhodování o nejdůležitějších otázkách společnosti, povolání statutárního neboli výkonného orgánu, udílení závazných pokynů ostatním orgánům a kontrola jejich plnění (Dvořák, 2014).

Její působnost je daná zákonem a společenskou smlouvou. Do působnosti stanovené zákonem patří například následující záležitosti (Filip & Fyrbach, 2016; Josková a kol., 2018):

- Rozhodování o změně společenské smlouvy
- Rozhodování o změnách výše základního kapitálu

- Rozhodování o volbě a odvolání statutárního orgánu nebo jejich členů, jednatele, dozorčí rady či likvidátora
- Schvalování hospodaření společnosti
- Schvalování rozdělení zisku
- Rozhodování o zrušení či přeměně společnosti

Do působnosti valné hromady vždy patří i udělování zásad a pokynů jednatelem. Tato působnost jí umožňuje zejména určovat strategické a koncepční pokyny, kterými se musí jednatel řídit. Přesto však valná hromada nesmí zasahovat do obchodního vedení (Josková a kol., 2021).

3.1.2. Statutární orgán

Dle §194 zákona o obchodních korporacích je statutárním orgánem společnosti jednatel/é. U s.r.o. jsou jednatele jmenováni z řad jejich společníků. V závislosti na počtu jednatelů mohou nastat následující situace (Josková a kol., 2018; Vychopeň, 2019):

- Společnost má jednoho jednatele
- Společnost má více jednatelů tvořící kolektivní orgán
- Společnost má více samostatných jednatelů

Funkcí jednatele jakožto fyzické osoby je jednat za společnost, jelikož sama společnost jako právnická osoba nemůže jednat sama za sebe. Předpoklady pro výkon funkce jednatele jsou stanoveny v zákoně o obchodních korporacích a občanském zákoníku (Dvořák, 2014; Josková a kol., 2018). K povinnostem jednatele dále patří řádné vedení účetnictví, vedení seznamu společníků a povinnost svolávat valnou hromadu (Štenglová a kol., 2019)

Vlastní statutární orgán je výkonným, řídicím a jednatelským orgánem společnosti do jehož role působnosti spadá zajištění obchodního vedení, kterým se rozumí řízení společnosti včetně rozhodování o jejích podnikatelských záměrech a o organizačních, technických, obchodních, personálních a finančních otázkách (Dvořák, 2014; Vychopeň, 2019).

3.1.3. Dozorčí rada

Dozorčí rada se řadí mezi fakultativní orgány, zákon o obchodních korporacích neukládá povinnost zřizovat tento orgán. Společnost zřizuje dozorčí radu, určí-li tak společenská

smlouva nebo jiný právní předpis, přičemž ve většině případů o jejím zahrnutí do společenské smlouvy rozhodují společníci, popř. zakladatelé (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2017). V praxi není zřizování dozorčích rad u společností s ručením omezeným příliš časté (Josková a kol., 2021).

Složení dozorčí rady je zakotveno ve společenské smlouvě. Členem může být pouze osoba splňující předpoklady pro výkon funkce člena orgánu obchodní korporace, zároveň jím ale nemůže být jednatel či jiná osoba oprávněná jednat za společnost z důvodu střetu zájmů. Předpokládá se, že by dozorčí rada měla být kolektivním orgánem, avšak žádný zákon tuto povinnost neukládá, a tak dozorčí rada může mít pouze jednoho člena (Josková a kol., 2018; Štenglová a kol., 2017).

Dozorčí rada plní funkci kontrolního orgánu a jejím hlavním úkolem je dohled na činnost jednatelů neboli statutárního orgánu. Pokud společenská smlouva neurčí jinak, dozorčí rada je oprávněna nahlížet do obchodních a účetních knih a kontrolovat obsažené údaje po formální i věcné stránce. Jednou ročně je povinna podat zprávu o své činnosti valné hromadě (Běhounek, 2016; Dvořák, 2014).

3.2. Práva a povinnosti společníků

Společníkem s.r.o. může být fyzická či právnická osoba. Zakladatel je považován též za společníka a platí pro něj tudíž stejné předpisy jako pro všechny ostatní společníky (Dvořák, 2014). Účast na společnosti je vždy spojena s vlastnictvím podílu, se kterým se vážou jednotlivá práva a povinnosti. Tento podíl proto bývá vnímán jako soubor práv a povinností společníka (Filip & Fyrbach, 2016).

Práva a povinnosti lze dělit na majetkové a nemajetkové. Zákon o obchodních korporacích pro s.r.o. výslovně upravuje pouze povinnosti majetkové, čímž je patrné, že vychází z toho, že s.r.o. je řazena mezi kapitálové společnosti. Povinnosti nemajetkové povahy však mohou společníkovi vyplynout ze společenské smlouvy (Běhounek, 2016).

Jiné rozdělení používá Dvořák (Dvořák, 2014), který práva i povinnosti společníků rozděluje na dva okruhy – hlavní neboli základní a vedlejší neboli doplňkový. Zvláštní okruh pak definuje ještě pro práva společníků – práva kvalifikovaného společníka. Výklad jednotlivých práv a povinností bude dále uveden pouze pro práva a povinnosti spadající do hlavního okruhu.

3.2.1. Práva společníků

Veškerá práva společníka vycházejí ze skutečnosti, že je vlastníkem svého podílu. Za hlavní práva je považováno právo na podíl ze zisku, právo na vypořádací podíl, hlasovací a kontrolní právo a právo na informace. Mezi vedlejší práva lze zejména zařadit právo podat společenskou žalobu, právo vystoupit ze společnosti nebo právo podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (Dvořák, 2014; Filip & Fyrbach, 2016).

- **Právo na podíl ze zisku**

Každý společník má ze zákona právo podílet se na zisku společnosti. O jeho rozdělení mezi společníky rozhoduje valná hromada, avšak o výplatě podílu na zisk musí rozhodnout ještě statutární orgán. Určená část zisku k rozdělení mezi společníky je vyplácena v penězích na základě poměru podílů společníků, neurčí-li společenská smlouva jinak (Lasák, 2013; Štenglová a kol., 2019).

- **Právo na vypořádací podíl**

Právo na vypořádací podíl, nabývá společník dnem zániku jeho účasti ve společnosti. Toto právo vzniká ale pouze za předpokladu, že jeho účast ve společnosti zaniká za trvání společnosti. Pokud by tomu bylo jinak, řeč by byla o likvidačním podílu. Vypořádací podíl je definován jako majetková hodnota, na kterou má právo společník, jehož účast ve společnosti zanikla. Jeho výše se určuje poměrem podílů společníků a vypočítává se z vlastního kapitálu zjištěného ke dni zániku účasti společníka podle sestavené účetní závěrky k tomuto dni, neurčí-li společenská smlouva jinak (Běhounek, 2016; Skálová, 2015).

- **Hlasovací a kontrolní právo**

Hlasovací právo společníci uplatňují na valné hromadě, kde jejich hlasy slouží jako nástroje na řízení společnosti. Společníkům je tedy tímto právem umožněno podílet se na správě společnosti v rozsahu stanoveném v zákoně či společenské smlouvě. Standardně má každý společník jeden hlas na 1 Kč svého vkladu. Společníci jsou taktéž oprávněni kontrolovat činnost orgánů společnosti (Dvořák, 2014; Filip & Fyrbach, 2016).

- **Právo na informace**

Společník má právo na informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti, kontrolovat obsažené údaje v předložených dokumentech a další práva na informace určená společenskou smlouvou. Lze požadovat informace o jakékoliv záležitosti

společnosti, dokud se týká samotné společnosti nebo její činnosti. Tyto informace mohou být poskytovány jednatelem společníkovi na valné hromadě i mimo ni (Filip & Fyrbach, 2016; Lasák, 2013).

Podle Dvořáka (Dvořák, 2014) toto právo úzce souvisí s právem kontrolním a dohromady s právem hlasovacím a právem kontrolním tvoří právo účasti na správě společnosti.

3.2.2. Povinnosti společníků

S vlastnictvím podílu společníka na společnosti jsou spojeny i určité povinnosti. Existují povinnosti ukládané přímo zákonem, ale i povinnosti, které mohou být zakotveny ve společenské smlouvě (Josková a kol., 2018).

Povinnosti ze zákona dané zařazuje Dvořák (Dvořák, 2014) do okruhu hlavních povinností. Patří mezi ně povinnost loajality, vkladová povinnost a povinnost ručení za dluhy společnosti. Mezi vedlejší povinnosti, povinností ukládané společenskou smlouvou, lze zařadit například příplatkovou povinnost nebo povinnost zákazu konkurence (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2019).

- **Povinnost loajality**

Povinnost loajality je brána jako povinnost chovat se vůči společnosti čestně, jednat s ohledem na její zájmy a zachovávat její vnitřní řád. Povinností je také dodržovat společenskou smlouvu, jednat v souladu s dobrými mravy a zásadami poctivého právního styku. Součástí principu loajality je i povinnost mlčenlivosti každého ze společníků (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2017).

- **Vkladová povinnost**

Vkladová povinnost je jednou ze základních povinností každého společníka a zároveň jedním z hlavních znaků s.r.o. Společník je ze zákona povinen vložit do základního kapitálu společnosti vklad ve výši a ve lhůtě sjednané ve společenské smlouvě (zákonem stanovený minimální vklad je 1 Kč a maximální lhůta 5 let). Této povinnosti nemůže být nikdo zproštěn, ledaže jde o snížení základního kapitálu (Filip & Fyrbach, 2016, Josková a kol., 2018).

- **Povinnost ručení za závazky společnosti**

I tato povinnost je jedním z hlavních znaků s.r.o., přesněji její omezené ručení společníků za dluhy společnosti. Rozsah ručení je dán zákonnou úpravou, která je postavena na principu solidarity všech společníků za dluhy společnosti. Společníci tak ručí společně a nerozdílně za dluhy společnosti do výše všech nesplacených vkladů. Celková částka nesplněných vkladových povinností představuje rozsah ručení, který se zjišťuje podle zápisu v obchodním rejstříku a stanovuje ke dni, kdy byli společníci vyzváni k plnění (Dvořák, 2014; Josková a kol., 2018).

3.3. Společnost s ručením omezeným jako účetní jednotka

Na všechny právnické osoby se sídlem na území ČR se vztahuje zákon o účetnictví (Běhounek, 2014, s. 69). Společnost s ručením omezeným se podle § 1 tohoto zákona stává účetní jednotkou k datu svého vzniku. Jako účetní jednotka je povinná vést podvojně účetnictví a dle § 4 odst. 1 zákona o účetnictví je povinna zahájit tuto činnost ode dne svého vzniku čili zápisu do obchodního rejstříku, až do dne svého zániku (Vychopeň, 2019). Společnost tedy k datu svého vzniku sestavuje zahajovací rozvahu, ve které vykáže na straně aktiv majetkovou strukturu, tvořící vklady jednotlivých společníků a v pasivech základní kapitál maximálně ve výši vkladů (Skálová, 2015). Do aktiv je možné vykázat i pohledávku z nesplacených peněžitých vkladů a do pasiv případně vkladové ážio, rezervní fond nebo dluhy vůči vkladatelům (Josková a kol., 2018).

Účetnictví musí být vedeno za celou společnost, v peněžních jednotkách české měny a mělo by se řídit především zákonem o účetnictví, vyhláškou č.500/2002 Sb. Dle zákona o účetnictví je účetním obdobím s.r.o. nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců, což dovoluje společnosti zvolit tzv. hospodářský rok. Často ale účetní období u s.r.o. bývá shodné s kalendářním rokem (Filip & Fyrbach, 2016; Skálová, 2015).

Za každé účetní období je po jeho skončení, společnost povinna sestavit účetní závěrku. Její nedílnou součástí je rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha, přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Podle rozdělení účetních jednotek na mikro, malé, střední a velké se odlišují povinnosti týkající se rozsahu účetní závěrky a zveřejňovaných informací. S.r.o. s povinností ověření účetní závěrky auditorem musí sestavit účetní závěrku v plném rozsahu, zatímco s.r.o., která tuto povinnost nemá, může sestavit závěrku ve zkráceném rozsahu (Skálová, 2015; Vychopeň, 2019).

3.4. Společnost s ručením omezeným jako daňový subjekt

„Daňovým subjektem je osoba, kterou za daňový subjekt označuje zákon, jakož i osoba, kterou zákon označuje jako poplatníka nebo jako plátce daně“ (Vychopeň, 2019, s. 43). Práva a povinnosti daňových subjektů jsou upravovány daňovým řádem. Podle § 3 daňového řádu vzniká daňovému subjektu daňová povinnost tehdy, kdy došlo ke skutečnosti, které jsou podle zákona předmětem daně. Za s.r.o. je při správě daní oprávněn jednat její statutární orgán, přesněji kterýkoliv jeho člen neboli jednatel (Vychopeň, 2019).

Za podmínek stanovených v jednotlivých daňových zákonech se s.r.o. může stát jak poplatníkem, tak plátcem daně (Vychopeň, 2019). Poplatník je definován jako osoba, jejíž příjmy, majetek nebo činnost jsou přímo podřízeny dani, zatímco plátce jako osoba odvádějící vybrané daně od jiných poplatníků nebo daně sražené poplatníkům (DU.cz, 2017).

Pro vymezení rozdílu mezi plátcem a poplatníkem daně u s.r.o. bude v následujících podkapitolách uvažována pouze daň z příjmů a daň z přidané hodnoty. Obě daně jsou nejdůležitějším příjmem státního rozpočtu ve své kategorii – daň z příjmů v kategorii přímých daních a DPH v kategorii nepřímých daních (Müllerová & Šindelář, 2016).

3.4.1. Společnost s ručením omezeným jako poplatník daně

Poplatníkem daně se s.r.o. stává u daně z příjmů, kdy je dle § 17 zákona o daních z příjmů považována za poplatníka daně z příjmů právnických osob. Jako poplatník daně tak má povinnost podat daňové přiznání, a to i v případě, že nebude vykazovat žádný zisk. (Filip & Fyrbach, 2016). Samostatný základ daně se pak stanovuje na základě veškerých příjmů z podílů na zisku, vypořádacích podílů, podílů na likvidačním zůstatku anebo příjmů z obdobného plnění, nezapočítávají se příjmy osvobozené od daně (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Rozdílnou daňovou povinnost má pak s.r.o. se sídlem na území ČR a s.r.o. se sídlem v zahraničí. Společnost se sídlem v ČR je daňovým rezidentem České republiky, čímž se jeho daňová povinnost vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdroje na území České republiky, tak na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí, zatímco daňový nerezident, společnost se sídlem mimo ČR, má daňovou povinnost pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky (Vychopeň, 2019).

3.4.2. Společnost s ručením omezeným jako plátce daně

S.r.o. se sídlem na území České republiky, se stává zároveň plátcem daně u daních z příjmů, pokud je plátcem příjmů ze závislé činnosti nebo příjmů, ze kterých se sráží úhrada na zajištění daně anebo z příjmů, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Jako plátce je tak povinen podat přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických či právnických osob a zároveň i přihlášku za plátcovu pokladnu (Vychopeň, 2019).

S.r.o. je považována za osobu povinnou k dani také dle zákona o dani z přidané hodnoty, jelikož je zpravidla podnikatelským subjektem vykonávající ekonomickou činnost. Společnost se stává plátcem daně dle §6 odst.1 zákona o dani z přidané hodnoty, pokud sídlí v ČR a její obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1 mil. Kč. Obratem se rozumí souhrn úplat bez daně, které podnikatel získá za dodání zboží či služby. Překročí-li společnost stanovený obrat, je povinna podat přihlášku k registraci do 15. dne následujícího měsíce, ke kterému k překročení došlo (Filip & Fyrbach, 2016; Müllerová & Šindelář, 2016).

4. Historický vývoj s.r.o. a změna výše základního kapitálu

Společnost s ručením omezeným je útvar, který vznikl uměle. Nevychází z žádných historických kořenů práva, ani nevznikl postupným historickým vývojem, ale rozhodnutím zákonodárce (Dvořák, 2014).

První zákon o společnosti s ručením omezeným vznikl v Německu v roce 1892. Německá právní nauka od roku 1889 pracovala na vytvoření nástroje, který by využíval výhod osobní společnosti, ale současně omezoval rozsah ručení společníků, tak jak bylo známé z úpravy akciové společnosti. Nabízí se tedy otázka, proč nestačila akciová společnost. Důvodem bylo, že a.s. byla dlouhodobě ovládána koncesním principem a byla náročnější na správu i na provoz. Hledala se tedy taková forma obchodní společnosti, jejíž vnitřní struktura by byla jednodušší, než tomu bylo u a.s. Proto se někdy uvádí, že s.r.o. vznikla vlastně jako „mladší sestra akciové společnosti“ (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2017). Minimální výše základního kapitálu byla tehdy stanovena na 20 tis. říšských marek a minimální vklad společníka byl 500 marek (Pavel, 2018).

Německý zákon se stal vzorem pro mnoho dalších zemí a rychle se rozšířil po celé Evropě. Německý model stál i za vznikem zákona o společnosti s ručením omezeným v Rakousko-Uhersku, zákon byl přijat v roce 1906. Rakousko-uherská úprava ale nebyla již pouhým opisem úpravy německé, zákon byl doplněn komisí tehdejších právníků v čele s profesorem obchodního práva na vídeňské univerzitě Grünhutem. Zákon 58/1906 ř. z. tak díky jejich úsilí dosahoval velmi vysoké úrovně (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2017). Základní kapitál by upraven minimální výší 20 tis. korun a nejnižší možný vklad společníka byl 500 korun (Pavel, 2018). Společnosti s.r.o. se v Rakousku-Uhersku těšily velkému úspěchu hlavně díky výhodnému daňovému režimu a neexistenci koncesního režimu (Dvořák, 2014).

Po rozpadu Rakousko-Uherska tento zákon beze změny převzala první československá republika. Právní úprava s.r.o. se ale brzy začala řídit podle zákona č. 271/1920 Sb. z. a n., jež nabyl účinnosti 1. 5. 1920. Ve 20. letech se začalo uvažovat o reformě právní úpravy s.r.o. vzhledem k posílení práv menšinových společníků a věřitelů. Uvažovalo se o rekodifikaci celého obchodního práva a přijetí nového jednotného obchodního zákoníku, kvůli okupaci v roce 1939 k tomu ale nakonec nedošlo, a tak až do zániku ČSR v roce 1993 byl zákon 58/1906 ř. z. pouze jednou novelizován, a to již zmíněným zákonem 271/1920 Sb. z. a n. Tato úprava zrušila dosavadní výhodný daňový režim, a

proto v období první Československé republiky výrazně ubylo nově založených s.r.o. (Dvořák, 2014).

Od roku 1945, po osvobození a obnovení Československé republiky, s.r.o. zažívaly těžké časy, jelikož politický vývoj jednoznačně směřoval proti soukromému podnikání. V té době byl stále platný zákon 58/1906 ř. z., který i po dvou novelizacích v roce 1946 a 1949, zásadně nezměnil svůj charakter a většina jeho ustanovení zůstala netčena. Tento zákon byl ale 1.1.1951 bez náhrady zrušen zákonem č. 141/1950 Sb. Likvidace obchodního práva a jeho přeměna na právo hospodářské, které vyhovovalo duchu socialistického hospodářství, byla dovršena přijetím zákona č. 109/1964 Sb., který tak na 40 let vymazal společnost s ručením omezeným z právního řádu českého státu (Dvořák, 2014; Pavel, 2018).

Po sametové revoluci v roce 1989, nastala potřeba obnovit tržní ekonomiku, což vedlo k úsilí o obnovu tradičních forem podnikatelských právnických osob. Z toho důvodu byl přijat zákon č. 103/1990 Sb., který pouze novelizoval hospodářský zákoník. Jeho úprava byla velmi stručná a v zásadě pouze připouštěla možnost zakládání nových právnických osob ve formě s.r.o. (Dvořák, 2014). Povinný minimální základní kapitál byl 100 tis. Kč a vklad společníka nejméně 20 tis. Kč (Pavel, 2018).

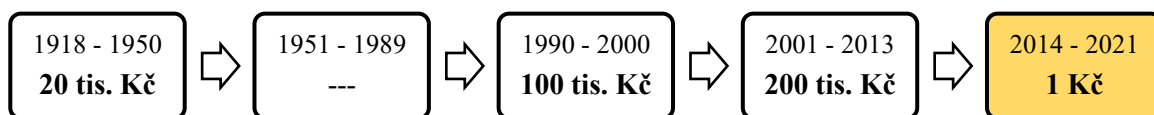
Novou právní úpravu získalo s.r.o. až se vznikem obchodního zákoníku v roce 1992. Tato úprava v zákoně č. 513/1991 Sb. byla již podrobnější, ale stále nedosahovala kvalit dřívějšího rakousko-uherského zákona č. 58/1906 ř. z. (Dvořák, 2014). Pro s.r.o. zákon stanovoval minimální základní kapitál ve výši 100 tis. Kčs, který byl později po novelizaci v roce 2001 zvýšen na 200 tis. Kč. Minimální výše vkladu společníka pak byla 20 tis. Kč (Běhounek, 2016). Nevýhodu úpravy v obchodním zákoníku byla především aplikovatelnost části ustanovení určených pro a.s. i na s.r.o. (Josková a kol., 2018).

Donedávna se za poslední změnu právní úpravy s.r.o. v ČR, považovalo přijetí zákona č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních společnostech a družstvech, s účinností od 1.1. 2014. (Dvořák, 2014). Tato novela výrazně posílila odpovědnosti členů správních orgánů, a především představila novou minimální výši základního kapitálu. Jednalo se o snížení povinné výše základního kapitálu z původních 200 tis. Kč na pouhou 1 Kč (Morávek, 2014; Zahálková, 2017).

Dnes je již nutné představit také novelu zákona o obchodních korporacích (zákona č. 33/2020 Sb.) přijatou v roce 2020 s účinností od 1.1.2021, která výrazně změnila úpravu

obchodních společností a s tím i úpravu společnosti s ručením omezeným. Novela zasáhla do mnoha oblastí úprav s.r.o., ale na druhou stranu nijak nezměnila nároky na základní kapitál společnosti. I nadále je tedy možné založit společnost se základním kapitálem ve výši 1 Kč (Josková a kol., 2021).

Obrázek č. 4: Vývoj základního kapitálu v letech 1918–2021

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

S.r.o. je nyní upravena zejména zákonem o obchodních korporacích, nicméně část relevantních úprav lze nalézt také v občanském zákoníku. Nevýhodu koncepce této právní úpravy je, že není soustředěna do jednoho právního předpisu, ale do dvou zákonů, které na sebe navíc vzájemně odkazují (Josková, 2018). Avšak i přes všechny nedostatky právní úpravy je s.r.o. vůbec nejrozšířenější formou obchodní korporace a patří mezi masově využívané právní formy podnikání jak v ČR, tak v zahraničí (Dvořák, 2014; Štenglová a kol., 2017).

4.1. Důvody ke změně základního kapitálu na 1 Kč

Ještě před tím, než došlo ke snížení základního kapitálu na 1 Kč, Jan Dědic, jako jeden z autorů nového zákona o obchodních korporacích, uvedl v jednom z rozhovorů pro Hospodářské noviny, že podnikání v Česku je značně náročné a podle jeho slov hlavním důvodem k rekodifikaci práva bylo tedy zjednodušení celého procesu podnikání a vytvoření lákavého prostředí pro investory. Dále uvedl, že ideální právní prostředí je takové, ve kterém je vyrovnaná flexibilita a ochrana věřitelů (Hülle, 2011).

Právě ochrana věřitelů jako jedna z uváděných funkcí základního kapitálu byla v souvislosti se snížením základního kapitálu na 1 Kč značně diskutována. Podle Dědice ale základní kapitál představuje beztak jen číslo, na které se nikdo v ničem nemůže spolehnout (Hülle, 2011). Zákon totiž nikdy nenutil žádné s.r.o. udržovat základní kapitál ve své původní výši 200 tis. Kč. Důvodem k jeho snížení na 1 Kč byla podle něj snaha umožnit založení s.r.o. i lidem, kteří nedisponují dostatkem peněz, ale zato mají geniální projekt. Svůj výrok odůvodňuje tak, že na zajímavý projekt banka ráda půjčí peníze a lidé

si tak mohou půjčit rovnou na tyto projekty, nikoliv na splácení základního kapitálu (Němeček, 2011).

Dědic v té době nebyl jediný, kdo zpochybňoval garanční funkci základního kapitálu. Mezi právníky stále sílily hlasy, které upozorňovaly na to, že základní kapitál nemá v praxi jako garance pro věřitele v podstatě žádný význam, neboť nevypovídá nic o platební schopnosti společnosti, nic o míře jejího zadlužení, nic o rentabilitě jejích zdrojů ani o její aktivitě (Pokorná, 2014). Jedná se pouze o účetní položku, která nezobrazuje žádné skutečné peníze ani reálný majetek firmy, tudíž neposkytuje žádné záruky ani ochranu věřitelům. Což byl podle Bartůškové, účetní a daňové specialistky, jeden z argumentů pro snížení povinného základního kapitálu u s. r. o. (Bartůšková, 2015).

Snížení minimální výše základního kapitálu tak vycházelo z dlouhodobě převládajícího názoru, že základní kapitál již ztratil svůj význam jakési garance pro věřitele a tato změna měla zároveň zjednodušit podnikání v ČR a zaručit konkurenceschopnost země v rámci celé Evropy (Kerlinová, 2014).

4.2. Dopady změny snížení základního kapitálu na 1 Kč

Je zřejmé, že nová právní úprava základního kapitálu u s.r.o. sice zachovává pojem základní kapitál a určuje pravidla pro jeho vytváření, přesto však dovoluje jejich naprosto formální uplatňování. Odstraněním limitů určujících minimální výši vkladu a minimální výši základního kapitálu zákon naznačuje maximální autonomii vůle zakladatelů a společníků při určování výše vkladů a z toho vyplývající výše základního kapitálu (Pokorná, 2014).

„Svým způsobem tedy určení výše základního kapitálu nechává na společnicích a společenské smlouvě“ (Kerlinová, 2014, s. 93). Společníci a zakladatelé tak mají možnost si určit výši vkladů s ohledem na ekonomické potřeby společnosti a svá ekonomická či jiná omezení (Štenglová a kol., 2019).

Nová právní úprava snížením základního kapitálu tak ustoupila od tradičního výkladu garanční funkce jako majetkových poměrů společnosti ve vztahu k věřitelům (Pokorná, 2014). Na ochranu věřitelů ale nezapomněla a zajišťuje ji ustanovením o správě majetku nebo testu insolvence, který společnosti zakazuje poskytovat určitá plnění v případě, že by si tím způsobila úpadek (Skálová, 2015). Souvislost mezi výší základního kapitálu a

mírou uspokojení pohledávek insolventních obchodních korporací ale nebyla nikdy empiricky prokázána (Štenglová a kol., 2019).

Je třeba podotknout, že uvolněním právní úpravy se ale v žádném případě nesnížil ekonomický význam základního kapitálu. Volba výše základního kapitálu je složitá úvaha, při které musí společníci zohlednit mnoho okolností, např. předmět podnikání, velikost závodu, situaci na trhu v daném odvětví, současné podmínky v hospodářství, ale hlavně by si měli ujasnit celkovou kapitálovou potřebu. Při této úvaze by měli také dbát na vyváženost mezi vlastním a cizím kapitálem a snažit se optimalizovat poměr vlastních a cizích zdrojů podle zvolené investiční strategie (Kerlinová, 2014; Pokorná, 2014). Tento poměr není právně upraven, existují pouze určitá doporučení. Za optimální se považuje takový poměr, se kterým bude společnost schopná plnit včas své závazky (Kerlinová, 2014).

Uváděným důvodem, proč byl ústup od právní regulace významný, je právě nárok na vybavenost vlastním kapitálem a také to, že společníci svým základním kapitálem, přesněji jeho výší, dávají najevo, nakolik oni sami sobě, resp. obchodní společnosti, věří (Kerlinová, 2014; Pokorná, 2014).

Snížení povinné výše základního kapitálu na 1 Kč přineslo jak výhody, tak nevýhody. Za přínosy se označují především prakticky nulové právní překážky a s tím související snížení nákladů spojených se zřizováním společnosti, čímž se výrazně zjednodušil proces zakládání a vzniku s.r.o. Na druhou stranu ale nulové právní překážky nijak neodrazují od zakládání společnosti ke spekulativním účelům nebo k nedostatečně promyšlenému či nepřipravenému podnikatelskému záměru (Pokorná, 2014).

Jako další přínos se uvádí, posílení autonomie společníků ve smyslu rozhodování o struktuře zdrojů financování společnosti. Společníci přestaly být vázáni předepsanými limity vkladů a základního kapitálu a mohou tak optimalizovat vzájemný poměr vlastních a cizích zdrojů i s ohledem na jejich finanční možnosti. I s tímto ale zároveň přichází určitá rizika. Při minimální výši základního kapitálu přestává mít prakticky smysl úprava ručení společníků za závazky společnosti stejně tak jako úprava zvyšování a snižování základního kapitálu. Rozsah ručení společníků za závazky je natolik nízký, že nemůže poskytnout efektivní zajištění pohledávek věřitelů. U úpravy postupů spojených se snižováním základního kapitálu zase zákon v podstatě připouští snížení až na úroveň součtu korunových vkladů společníků (Pokorná, 2014).

Kerlinová (Kerlinová, 2014) se na přínosy a rizika spojená se snížením minimální výše základního kapitálu podívala z pohledu věřitele a z pohledu obchodní společnosti. Ze strany věřitele se na první pohled může zdát, že dochází ke zvýšenému riziku návratnosti investice, ať už samotnou nízkou výší základního kapitálu nebo tím, že společnost bude s vypůjčenými zdroji nakládat daleko rizikověji než se zdroji vlastními. Jak již bylo ale řečeno, na ochranu věřitele se v nové právní úpravě nezapomnělo a test insolvence tak i nadále slouží jako nástroj ochrany věřitelů. Z pohledu obchodní společnosti představuje snížení základního kapitálu jistý účinek, který souvisí s tím, že společníci nemusí disponovat značným majetkem, který by do společnosti vložili. Rizikem vztahující se k tomuto účinku je, že společnost s nízkým základním kapitálem bude mít daleko těžší pozici pro získání úvěru, jelikož bude vyhodnocena bankou jako rizikovější a banka po ní bude pravděpodobně požadovat dodatečné záruky. I samotný úvěr může být pro takovou společnost dražší (Kerlinová, 2014).

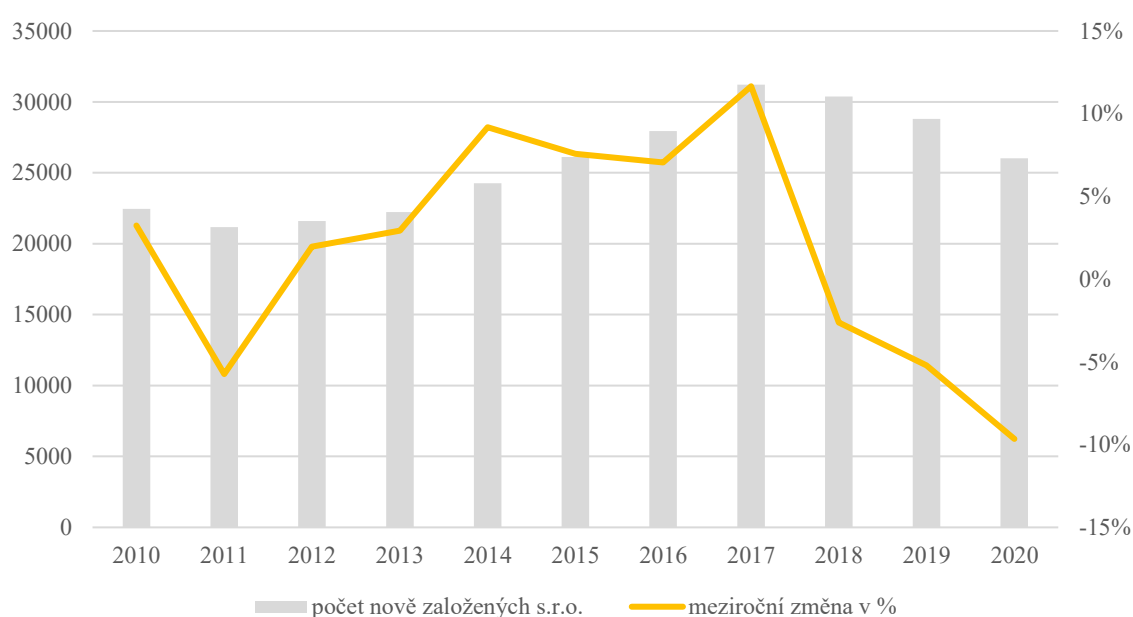
Pozitivním dopadem je také založení většího množství s.r.o. v České republice. Výše základního kapitálu představuje totiž jeden z klíčových faktorů při rozhodování o místě založení společnosti a snížením této výše na 1 Kč se Česká republika nejenže stala zajímavou lokalitou pro zahraniční investory, ale také otevřela dveře tuzemským podnikatelům (Kerlinová, 2014).

Podmínky podnikání v jednotlivých zemích hodnotí každoročně The World Bank v rámci studie Doing Business, kde hlavním výstupem je „Ease of doing business“, což by se dalo přeložit jako „snadnost podnikání“. Jednotlivé ekonomiky jsou hodnoceny na škále od 0 do 100, kde 0 představuje nejnižší možné skóre. Čím vyšší hodnocení, tím příznivější prostředí daná ekonomika vytváří pro zahájení a provoz společnosti. Studie zkoumá 10 oblastí důležitých pro podnikání, v nichž hodnotí vždy několik faktorů, na jejichž základě pak sestavuje celkové skóre. Jednou z oblastí je také „Starting a business“, oblast týkající se zakládání společností. Po snížení základního kapitálu u s.r.o. v roce 2014 se toto skóre v ČR zvýšilo na 79,5 ze 79,3 uděleného v roce 2013 a celkové skóre „Ease of doing business“ se vyšplhalo na 73,1 z původního 71,7 (Doing Business, 2021).

Po zjednodušení podnikání v ČR, ke kterému došlo přijetím zákona o obchodních korporacích a snížením základního kapitálu na 1 Kč v roce 2014, tak začalo výrazně přibývat nově založených s.r.o.. Vývoj nově založených s.r.o. je zaznamenán v grafu č. 1. Sloupce v grafu se vztahují k levé ose a značí počet nově založených s.r.o., zatímco spojnice v grafu, vztažená k pravé ose, vyjadřuje meziroční změnu v procentech. Z grafu

je také patrný pokles nově založených společností, který započal v roce 2018. Tento pokles vysvětluje Petra Štěpánová z Bisnode jako „obavy podnikatelů rozjíždět nový byznys z důvodu nejistého výhledu budoucího vývoje ekonomiky, zpomalující průmysl, rychlý růst platů, který se odrazí na ziskovosti firem, přehřátý trh práce nebo slabé výsledky německé ekonomiky“ (BusinessInfo.cz, 2019). Na chuti podnikatelů rozjíždět nový byznys se také v poslední době značně podepsala koronavirová pandemie (BusinessInfo.cz, 2020).

Graf č. 1: Vývoj nově založených s.r.o. v letech 2010–2020

Zdroj: BusinessInfo.cz (2020), zpracováno autorem

Na zjednodušení zakládání s.r.o. navazuje i novela zákona o obchodních korporacích, účinná o 1.1.2021, která umožňuje právnickým osobám se základním kapitálem do 20 tis. Kč splatit vklad i jiným způsobem než na speciální účet, jak tomu bylo dříve. Před touto novelou společníci s.r.o. museli splácet peněžitý vklad do základního kapitálu na speciálně zřízený účet v bance, a to i v případě základního kapitálu jedné koruny. Často tak docházelo k situacím, kdy náklady za vedení účtu a nutné potvrzení banky o splacení vkladu převyšovalo samotný základní kapitál společnosti (Lysková, 2020).

Se splacením základního kapitálu souvisí jeden z rozdílů mezi společnostmi s nízkým a vysokým základním kapitálem, a to rozdíl v ručení společníků. Zatímco u jednokorunového s. r. o. bude základní kapitál splacen hned, u s.r.o. s vysokým

základním kapitálem může být při založení splaceno např. pouze povinných 30 %. Rozdíl pak spočívá v tom, že společníci ručí za dluhy společnosti do výše nesplaceného základního kapitálu dle stavu zápisu v obchodním rejstříku a v případě kdy u s. r. o. nebude základní kapitál splacen ihned, ale např. pouze již zmíněných 30 %, pak jako společníci budou ručit za dluhy společnosti do částky nesplacených vkladů, v našem případě do 70 % celkové částky základního kapitálu. Splatí-li se ale celý základní kapitál ihned, potom společníci za dluhy společnosti neručí (Houžovic, 2015). Se snížením základního kapitálu se tak snižuje i rozsah ručení společníků za závazky společnosti.

I přestože zákon v dnešní době umožňuje založit s.r.o. s jednou korunou, v praxi není příliš časté, že by společnost měla základní kapitál v rámci korun nebo desetikorun (Josková, 2021). Běžnou praxí je ale podle slov Ondřeje Floriána, partnera advokátní kanceláře Havel & Partners, zakládání startupů se základním kapitálem kolem 10 tis. Kč. Tuto částku zároveň uznává jako rozumnou výši základního kapitálu. Přiznává také, že někteří zakladatelé, ale volí základní kapitál i v jednotkách korun českých (Lysková, 2020).

Důvodem proč mnoho zakladatelů nevolí základní kapitál v té nejnižší možné výši je podle Joskové (Josková, 2021) potřeba určité majetkové výbavy, aby mohla společnost zahájit svou podnikatelskou činnost. Společnost, která by měla velmi nízký základní kapitál, by byla podkapitalizovaná a pravděpodobně by jí hrozil úpadek již ode dne jejího vzniku. Je tedy doporučeno, aby základní kapitál pokrýval náklady na prvotní provoz a správu společnosti nebo aby byly společnosti poskytnuty peněžní prostředky hned po jejím založení (Josková, 2021).

Dalším důvodem, proč zvolit základní kapitál vyšší než jednu korunu, může být podle advokáta Houžovice (Houžovic, 2015) i samotná prezentace společnosti v očích obchodních partnerů. Ve společnosti totiž stále existuje hluboce zakořeněná mylná představa, že základní kapitál musí být pořád zachován, a tyto peněžní prostředky stále k dispozici pro případ problémů ve společnosti, ačkoliv tomu tak není. Společnost s nízkým základním kapitálem tak může být vnímána negativně, neboť existují pochybnosti o solventnosti takové společnosti.

Účetní a daňová specialistka Bartůšková (Bartůšková, 2015) zase radí přistupovat k výši základnímu kapitálu individuálně s ohledem na činnost podnikání. Podle ní by se mělo jednat o částku, kterou společník opravdu chce a může do společnosti investovat.

Zároveň dodává, že z pohledu notářů se za ideální výši základního kapitálu nejčastěji uvádí 1 tis. Kč.

Nicméně v průběhu života společnost je ze zákona povoleno měnit výši základního kapitálu, která byla stanovena na začátku podnikání. Společnost se může rozhodnout jak pro snížení, tak pro zvýšení základního kapitálu. Přijetím rozhodnutí se mění společenská smlouva a změna nabývá účinnosti až zápisem do obchodního rejstříku (Filip & Fyrbach, 2016).

K těmto změnám a dalším změnám společnosti, k nimž je třeba notářského zápisu, se váže rozdíl v podobě nákladů na takové změny, protože cena za notářský zápis se odvíjí od výše základního kapitálu, a společnost s vyšším základním kapitálem tak zaplatí za některé notářské zápisy více (Houžovic, 2015).

5. Analýza s.r.o. s nízkým základním kapitálem

Analýza společností s ručením omezeným s nízkým základním kapitálem je postavena na datech z databáze Albertina od společnosti Bisnode a statistickém programu SPSS, ve kterém byla získaná data analyzována.

V této kapitole bude nejdříve krátce představena společnost Bisnode společně s jejím produktem Albertina a analytický software SPSS. Následně se tato kapitola bude věnovat metodologickému postupu a samotné analýze společností.

5.1. Společnost Bisnode

Bisnode je největším evropským poskytovatelem Smart dat a analýz. Specializuje se na přeměnu ekonomických, obchodních a tržních údajů na přínosné poznatky. Zákazníkům poskytují kvalitní data, která jim pomáhají učinit správná a chytrá rozhodnutí především v oblasti marketingu a obchodních aktivit (Bisnode, 2021).

Díky partnerství s firmou Dun & Bradstreet má Bisnode přístup k ekonomickým informacím o firmách z celého světa. Jejich síť obsahuje informace o více než 400 miliónů firem z více než 200 zemí světa. Tato databáze patří mezi nejobsáhlejší databáze firem na světě (Bisnode, 2021).

5.1.1. Databáze Albertina

Databáze Albertina je jedním z mnoha produktů společnosti Bisnode. Albertina shromažďuje informace o všech obchodních korporacích a družstvech na území České republiky a na Slovensku. Poskytuje informace o kontaktních údajích, managementu, předmětu činnosti, produktech, počtu zaměstnanců, ročního obrátu atd. Její součástí jsou také účetní závěrky a výroční zprávy společností (Bisnode, 2021).

Tato databáze slouží jako efektivní zdroj informací pro všechny velké a střední firmy, které obchodují v oblasti B2B, stejně tak i pro malé společnosti nebo živnostníky. Firmy a instituce jí využívají převážně k získávání nových klientů nebo informací o konkurenci. Umožňuje tedy všem firmám a institucím získat nové klienty, najít spolehlivé dodavatele, analyzovat portfolio vlastních klientů, zjistit solventnost potenciálních partnerů nebo minimalizovat rizika plynoucích z obchodního styku (Bisnode, 2021).

5.2. Programový systém SPSS

IBM SPSS Statistics je speciální programový systém pro analytické zpracování dat. Jedná se o nejrozšířenější a nejpoužívanější statistický prostředek nejen v ČR ale i ve světě (Řehák & Brom, 2015).

Zahrnuje techniky a postupy práce s úpravami datových souborů, metody statistické analýzy, editační úpravy výstupů a mnoho způsobů, jak zrychlit, zjednodušit a zefektivnit cestu od vstupu dat k závěrečné zprávě či prezentaci výsledků a k publikaci (Řehák & Brom, 2015).

V roce 1968 byla k dispozici jeho prvotní, velmi jednoduchá verze. Od té doby byl neustále rozvíjen, a to nejen podle novinek statistické teorie, ale především podle potřeb uživatelů a jejich požadavků. Za dobu svého vývoje se stal velmi komplexním systémem s rozsáhlým portfoliem možností a jednoduchou uživatelskou formou. Pro jeho jednoduchost je oblíben nejen mezi analytiky ale i mezi lidmi bez profesionálního statistického vzdělání. Stal se běžnou výbavou výzkumných firem a bývá využíván i pro výuku studentů (Řehák & Brom, 2015).

5.3. Metodologický postup

Jak již bylo zmíněno pro tuto analýzu bylo využito dat z databáze Albertina. Při hledání v databázi byl zvolen postup, který omezil výsledný soubor firem dle následujících kritérií tak, aby splňoval požadavky výzkumu.

- 1) Omezení dle právní formy
- 2) Omezení dle roku založení
- 3) Omezení dle základního kapitálu

Prvním krokem bylo z databáze vyčlenit pouze společnosti s ručením omezeným aplikováním filtru právní formy. Dále bylo potřeba výběr omezit podle roku založení. Zakládat společnost s nízkým základním kapitálem bylo možné až od roku 2014, proto bylo stanoveno rozmezí roku založení 2014–2020, přesněji od 1.1.2014 do 31.12.2020. Společnosti založené v roce 2021 nebudou v této práci brány v potaz z důvodu zachování relevantních výsledků pro každý rok. Následný výběr bylo nutno dále specifikovat podle výše základního kapitálu z důvodu zaměření této práce pouze na s.r.o. s nízkým základním kapitálem. Dle společnosti Bisnode (Bisnode, 2019) je částka 1 000 Kč nejčastější výší základního kapitálu u s.r.o. a zároveň je autorem považována stále za

nízkou částku základního kapitálu. Proto jako horní hranice byla zvolena výše základního kapitálu 1 000 Kč. Výsledný výběr dat tedy obsahuje společnosti s ručením omezeným založených od roku 2014 do roku 2020 se základním kapitálem ve výši 1–1000 Kč.

Samotným cílem provedené analýzy bude rozbor, porovnání a vyhodnocení závěrů dílčích analýz na základě definovaných cílů a posouzení vztahů mezi výší základního kapitálu, teritoriální a odvětvovou strukturou společností s ručním omezeným a vybranými finančními ukazateli.

V průběhu práce bude formulováno několik hypotéz, jejichž platnost budou ověřována pomocí statistického testování. Použité testy budou představeny v následující kapitole.

5.3.1. Testování hypotéz

„Statistickou hypotézou se rozumí jakýkoliv předpoklad o rozložení pravděpodobnosti jedné nebo více náhodných veličin“ (Budíková, 2010, s.133). Jejich ověřování se provádí pomocí testů. Test statistické hypotézy je definován jako rozhodovací postup, jenž na základě zjištěných výsledků objektivně předepisuje rozhodnutí, zdali má být ověřovaná hypotéza zamítnuta či nikoliv (Budíková, M., Králová, M., & Maroš, B., 2010).

Při testování hypotéz se rozlišuje nulová (testovaná) hypotéza, značená jako H_0 a alternativní hypotéza H_1 . Nulová hypotéza je hypotéza, o níž má test rozhodnout, zda bude zamítnuta či ne. Alternativní hypotéza je taková hypotéza, která je přijatá, jestliže je nulová hypotéza zamítnuta (Budíková a kol., 2010).

Statistická analýza se málokdy zabývá pouze jednou proměnou. Daleko častější je analýza vztahů mezi proměnnými, kterou se bude zabývat i tato práce. Autor v této práci pro testování hypotéz využil následujících testů.

Pearsonův test korelačního koeficientu

Korelace je lineární závislost mezi dvěma veličinami. Míru korelace vyjadřuje tzv. korelační koeficient, který nabývá hodnot od -1 do 1. Nejčastěji se využívá tzv. Pearsonův korelační koeficient, který se vypočítá jako podíl kovariance veličin a součinu jejich směrodatných odchylek (Hendl, 2012).

$$r = \frac{S_{xy}}{S_x \cdot S_y} \quad (1)$$

Čím je hodnota koeficientu blíže 1 nebo -1, tím silnější lineární korelace existuje. Kladné hodnoty znamenají pozitivní závislost naopak záporné hodnoty značí negativní závislost. Hodnoty $|r| > 0,8$ představují silnou korelaci veličin, naopak hodnoty $|r| < 0,3$ představují slabou korelaci veličin. Vysoká hodnota koeficientu korelace nemusí ale nutně znamenat statisticky průkaznou závislost veličin. Pro určení závislosti je nutné vypočtené koeficienty korelace otestovat na základě testových kritérií, aby bylo možné usoudit, že mezi zkoumanými veličinami skutečně existuje vztah (Hendl, 2012).

K testování statistické významnosti korelačního koeficientu se používají testová kritéria s různým pravděpodobnostním rozdělením. Nejpoužívanější je však Studentovo rozdělení t s $n - 2$ stupni volnosti, zapsáno jako vzorec č. 2 (Budíková a kol., 2010).

$$t = \frac{r \cdot \sqrt{n - 2}}{\sqrt{1 - r^2}} \quad (2)$$

Testovací kritérium je vyhodnocováno porovnáním výsledné hodnoty testové statistiky s tabulkovou hodnotou Studentova rozdělení na příslušné hladině významnosti. Nulová hypotéza se zamítá, pokud testová statistika je menší než tato hodnota (Budíková a kol., 2010).

Chí kvadrát test nezávislosti

Tento test se používá k zjištění, zda mezi dvěma znaky existuje prokazatelný vztah, tzv. závislost mezi dvěma proměnnými (Mousa, 2005). Test je založen na porovnávání zjištěných četností a tzv. očekávaných četností (Budíková a kol., 2010).

Zjištěné údaje se zapisují do kontingenční tabulky, kde řádky jsou značeny jako i a sloupce jako j . Tabulka obsahuje četnosti kombinací variant obou proměnných znaků v zápisu n_{ij} . Součtem jednotlivých četností v řádku vyjde hodnota n_i a součtem četností ve sloupci n_j (Hendl, 2012).

Na základě těchto vypočtených hodnot je poté nutné vypočítat tzv. očekávané četnosti (vzorec č. 3) za předpokladu že platí nulová hypotéza (Hendl, 2012).

$$m_{ij} = \frac{n_i \cdot n_j}{n} \quad (3)$$

Testová statistika se poté vypočítá podle následujícího vzorce.

$$X^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - m_{ij})^2}{m_{ij}} \quad (4)$$

Čím jsou rozdíly zjištěných a očekávaných četností větší, tím je větší i testová statistika. Výsledná hodnota testové statistiky se srovnává s kritickou hodnotou X^2 rozdělení o stupních volnosti $(r - 1)(s - 1)$ na zvolené hladině významnosti. Nulová hypotéza se zamítá, jakmile je hodnota testové statistiky větší než tabulková hodnota (Hendl, 2012).

Po vypočtení testu nezávislosti je nutné ještě posoudit sílu této závislosti pomocí Cramerova koeficientu (viz vzorec č. 5). Výsledky tohoto koeficientu se pohybují v intervalu $(0;1)$, přičemž čím více se hodnoty blíží 1, tím je závislost mezi veličinami silnější (Budíková a kol., 2010).

$$V = \sqrt{\frac{X^2}{n \cdot (m - 1)}} \quad (5)$$

Chí kvadrát test dobré shody

Test dobré shody se používá k testování shody rozdělení četností. Stejně tak jako chí kvadrát test nezávislosti je založen na porovnávání zjištěných četností a tzv. očekávaných četností (Budíková a kol., 2010).

Testová statistika se vypočítá podle následujícího vzorce.

$$X^2 = \sum_{i=1}^r \frac{(n_i - m_i)^2}{m_i} \quad (6)$$

Výsledná hodnota testové statistiky je porovnávána s kritickou hodnotou X^2 rozdělení o $r - 1$ stupních volnosti na zvolené hladině významnosti. Nulová hypotéza se zamítá, jakmile je hodnota testové statistiky větší než tabulková hodnota (Hendl, 2012).

Kruskal-Wallis ANOVA

ANOVA obecně je metoda testování rovnosti několika skupinových průměrů a metodou hledání specifické alternativní hypotézy, je-li rovnost průměrů zamítnuta. Předpokladem pro korektní použití je ale normální rozložení dat ve skupinách, nezávislost jednotlivých pozorování mezi sebou a rovnost rozptylů hodnot ve všech srovnávaných skupinách. V případě, kdy je jeden z předpokladů porušen se používá neparametrická ANOVA, jejímž nejběžnějším typem je právě Kruskal-Wallis ANOVA (Řehák & Brom, 2015).

Jednofaktorová Kruskal-Wallis ANOVA je založena na porovnání středních hodnot pro více souborů a používá se k určení, zda existují statisticky významné rozdíly mezi dvěma nebo více skupinami nezávisle proměnných na požadované závislé proměnné (Řehák & Brom, 2015).

Výsledná hodnota Kruskal-Wallisova testu je ověřována na určité hladině významnosti tak, aby bylo možné určit, zda existuje mezi skupinami statisticky významný rozdíl. Nulová hypotéza se zamítá v případě, kdy je výsledná p-hodnota menší než zvolená hladina významnosti. Pokud ANOVA přijímá alternativní hypotézu, často se provádí ještě je tzv. post-hoc testy, které zjišťují, jaké konkrétní skupiny se odlišují od ostatních (Budíková a kol., 2010).

Nejčastěji využívanou post-hoc analýzou u Kruskal-Wallis Anovy je tzv. Bonferroniho korekce, která zamítá nulovou hypotézu, pokud je p-hodnota menší nebo rovna hodnotě podílu hladiny spolehlivosti a počtu provedených testů. Testové statistiky jsou vypočítány stejným způsobem jako u Anovy, akorát se pracuje pouze se dvěma skupinami (Hendl, 2012).

5.4. Deskriptivní část

Z kapitoly 5.3. je známé, že výsledná data jsou složena ze společností s ručením omezeným vzniklých od roku 2014 do roku 2020 se základním kapitálem ve výši 1–1000 Kč. V této kapitole budou tyto data podrobněji představena.

Celkový počet záznamů splňující uvedené kritéria se rovná 53 204 s.r.o. Rozdělení těchto společností dle roku založení je uvedeno v tabulce č. 1. Tato tabulka zobrazuje počet s.r.o. které vznikly v jednotlivých letech.

Tabulka č. 1: Rozdělení s.r.o. podle roku založení

Rok	Počet s.r.o.
2014	5 793
2015	6 344
2016	6 821
2017	8 512
2018	8 792
2019	8 889
2020	8 053
Celkem	53 204

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Společnosti byly pro analýzu rozděleny podle výše základního kapitálu do následujících kategorií – 1 Kč, 2–99 Kč, 100–999 Kč a 1000 Kč. Počty s.r.o. podle definovaných kategorií jsou uvedeny v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Rozdělení s.r.o. podle výše základního kapitálu

Výše základního kapitálu	Počet s.r.o.	Zastoupení jednotlivých kategorií
1 Kč	8 033	15 %
2–99 Kč	4 044	8 %
100–999 Kč	7 554	14 %
1000 Kč	33 573	63 %
Celkem	53 204	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 2 lze vidět, že největší podíl jednoznačně zaujímají s.r.o. se základním kapitálem 1000 Kč. Naopak nejmenší podíl tvoří společnosti se základním kapitálem v rozmezí 2–99 Kč, tedy v rozmezí desetikorun, pokud budou vyčleněny společnosti s 1 Kč, které tak samostatně vytváří druhou nejpočetnější kategorii. Zajímavým faktem u skupiny se základním kapitálem od 100–999 Kč je to, že téměř 75 % společností má základní kapitál právě 100 Kč.

Z důvodu že v celkové počtu 53 204 společností se vyskytují i neaktivní společnosti, bylo provedeno i rozdělení pouze aktivních s.r.o. podle výše základního kapitálu (viz tabulka č. 3). Neaktivní společnosti jsou takové společnosti, které jsou založené, ale reálně nefungují. Nejčastěji se bude jednat o tzv. ready made s.r.o. (již hotové s.r.o.) určené k dalšímu prodeji. Ready made s.r.o. jsou společnosti s ručním omezením, které jsou již

zapsané v Obchodním rejstříku, tudíž mají splacený základní kapitál, mají svoje IČ, ale nikdy nepodnikaly.

Aktivní společnosti byly rozlišeny na základě informací o obratu. Pokud firma nevykazuje žádný obrat, byla považována za neaktivní. Zároveň při rozlišení aktivních a neaktivních společností nebyly uvažovány společnosti založené v roce 2020, jelikož většina z nich nemá ještě zveřejněnou účetní závěrku s uvedenou velikostí obratu tím, že nemusí zatím působit ani jeden rok. U těchto společností tak nelze rozlišit které z nich reálně fungují a které ne.

Tabulka č. 3: Rozdělení aktivních s.r.o. podle výše základního kapitálu

Výše základního kapitálu	Počet s.r.o.	Zastoupení jednotlivých kategorií
1 Kč	5 402	17 %
2–99 Kč	2 686	8 %
100–999 Kč	4 465	14 %
1000 Kč	19 333	61 %
Celkem	31 886	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 3 je zřejmé, že rozložení aktivních společností na základě definovaných kategorií základního kapitálu je velmi podobný rozložení všech 53 204 společností. Liší se pouze podíl společností se základním kapitálem 1 Kč a 1000 Kč.

V práci bude pro některé analýzy vycházeno z celkového počtu 53 204 společností založených v letech 2014–2020, zatímco pro jiné pouze z počtu identifikovaných aktivních společností.

5.5. Vývoj společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem

S přijetím zákona o obchodních korporacích a snížením základního kapitálu na 1 Kč v roce 2014, začalo výrazně přibývat nově založených s.r.o. (viz graf č. 1). V této kapitole bude analyzován vývoj s.r.o. s nízkým základním kapitálem a jeho zasazení do celkového vývoje s.r.o. na území ČR.

Z tabulky č. 4 je pozorovatelný neustálý nárůst nově založených s.r.o. s nízkým základním kapitálem až do roku 2019. V roce 2020 je poprvé zaznamenán pokles, a to z důvodu příchodu pandemie Covid-19. Reakce vlády na rychlé šíření koronaviru v podobě nejrůznějších restrikcí a uzavření některých hlavních částí ekonomiky vedly ke snížení zájmu o zakládání nových firem. Podobný vývoj je patrný u všech s.r.o. bez ohledu na výši základního kapitálu. Od roku 2014 počet nově založené s.r.o. vždy převyšoval počet z minulého roku, ale na rozdíl od s.r.o. s nízkým základním kapitálem, k poklesu zájmu o založení s.r.o. došlo už od roku 2018.

Tabulka č. 4 sleduje i podíl nově založených společností s nízkým základním kapitálem na celkovém počtu nově založených s.r.o. Podíl se během let 2014–2020 pohybuje v průměru okolo 27 % a historicky stále roste. V současné době dosahuje již 31 % a poukazuje tak na rostoucí trend zakládání společností s nízkým základním kapitálem.

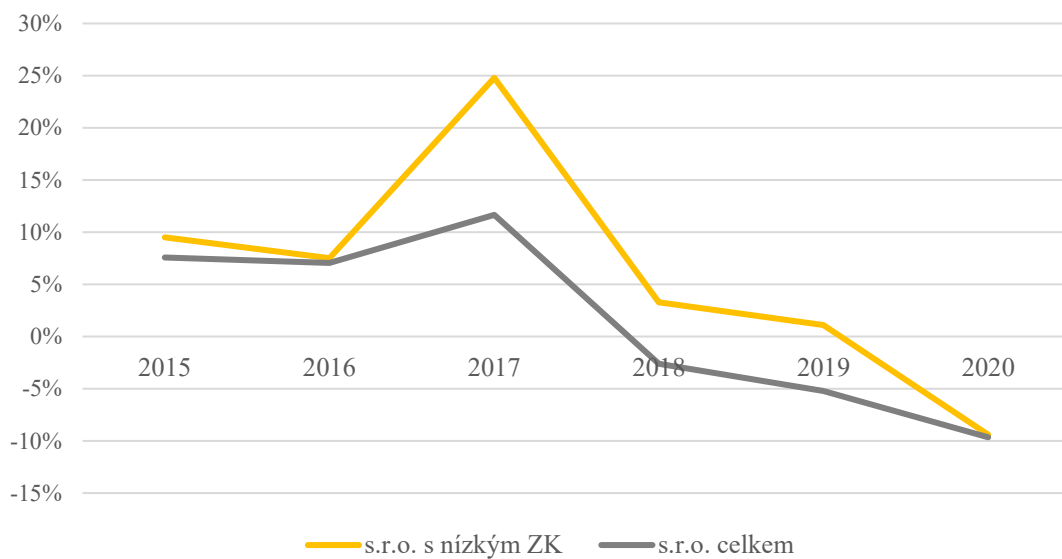
Tabulka č. 4: Vývoj nově založených společností s.r.o. v ČR v letech 2014–2020

Rok	Počet založených s.r.o. s nízkým ZK	Meziroční změna v %	Celkový počet nově založených s.r.o.	Meziroční změna v %	Podíl s.r.o. s nízkým ZK na celkovém počtu s.r.o.
2014	5 793	-	24 266	-	24 %
2015	6 344	10 %	26 104	8 %	24 %
2016	6 821	8 %	27 946	7 %	24 %
2017	8 512	25 %	31 204	12 %	27 %
2018	8 792	3 %	30 385	-3 %	29 %
2019	8 889	1 %	28 799	-5 %	31 %
2020	8 053	-9 %	26 019	-10 %	31 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Pro srovnání vývoje nově založených s.r.o. ve vazbě na výši základního kapitálu byl sestaven graf. č. 2 na základě uvedených meziročních změn v tabulce č. 4. Z pohledu vývoje lze tedy usoudit, že zakládání s.r.o. s nízkým základním kapitálem je dlouhodobě populárnější než zakládání s.r.o. s vyšším základním kapitálem.

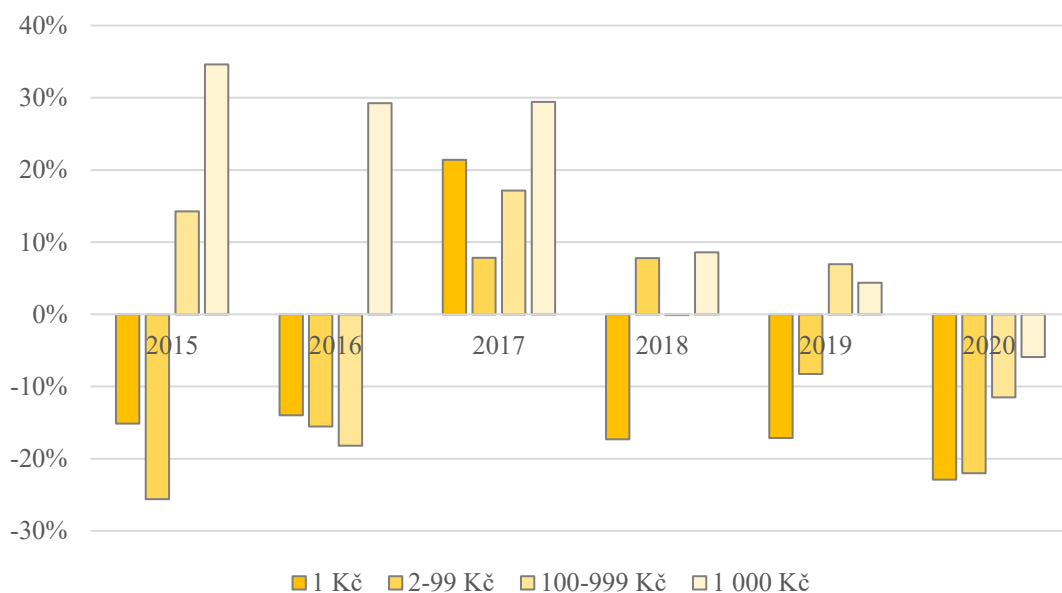
Graf č. 2: Srovnání vývoje nově založených s.r.o. v letech 2015–2020

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Pro porovnání rozdílů vývoje s.r.o. podle definovaných kategorií základního kapitálu, byl sestrojen graf č. 3. Graf je znovu sestrojen na základě meziročních změn založených společností.

Graf č. 3: Srovnání vývoje nově založených s.r.o. v letech 2015–2020 podle výše ZK

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z grafu č. 3 jsou patrné rozdíly mezi s.r.o. se základním kapitálem 1Kč a 1000 Kč. Zatímco společností se základním kapitálem 1 Kč přibývalo v průběhu let stále méně, společností se základním kapitálem 1000 Kč naopak neustále přibývalo. Výjimkou byl pouze rok 2017, ve kterém meziroční změna u všech společností dosahovala kladných, poměrně vysokých, hodnot a rok 2020, kdy naopak zaznamenaná meziroční změna byla pro všechny s.r.o. v záporných hodnotách. I z vývoje v loňském roce lze ale usuzovat, že zakládání s.r.o. s tím nejnižším základním kapitálem (v rámci desetikorun) postupně ubývá na popularitě a u nových s.r.o. bývá volen raději vyšší základní kapitál.

5.6. Analýza teritoriálního rozdělení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle krajů na území České republiky

Území České republiky je rozděleno do 14 krajů, přičemž hlavní město Praha tvoří samostatný kraj. Mezi jednotlivými kraji jsou značné rozdíly ať už v počtu obyvatel, míry nezaměstnanosti nebo průměrné hrubé měsíční mzdy. Tyto rozdíly jsou podle Balbotina a Hershera (Balbontin & Hensher, 2019) jedním z několika faktorů, které ovlivňují rozhodování při volbě lokality společnosti. Rozdíly v jednotlivých krajích tak mohou způsobit nerovnoměrnou koncentraci společností v jednotlivých regionech České republiky, jelikož některé kraje jsou pro zakladatele prostě více atraktivní než ostatní. Rozmístění s.r.o. podle jednotlivých krajů zobrazuje tabulka č. 5 a zároveň uvádí procentní vyjádření tohoto rozdělení.

Tabulka č. 5: Rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem podle krajů

Kraj	Počet s.r.o.	Podíl na celkovém počtu
Hlavní město Praha	25 743	48,39 %
Jihočeský kraj	1 465	2,75 %
Jihomoravský kraj	6 706	12,60 %
Karlovarský kraj	878	1,65 %
Kraj Vysočina	884	1,66 %
Královéhradecký kraj	1 289	2,42 %
Liberecký kraj	1 167	2,19 %
Moravskoslezský kraj	3 760	7,07 %
Olomoucký kraj	1 397	2,63 %
Pardubický kraj	1 141	2,14 %
Plzeňský kraj	1 341	2,52 %
Středočeský kraj	4 013	7,54 %
Ústecký kraj	1 971	3,70 %
Zlínský kraj	1 449	2,72 %
Celkem	53 204	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 5 je zcela zřejmé, že vedoucí příčku zaujímá Praha s více než 25 tis. společnostmi a podílem téměř 50 %. Na druhém místě je Jihomoravský kraj s 12,6 % následovaný Středočeským a Moravskoslezským krajem s podílem okolo 7 %. Naopak poslední místa patří Karlovarskému kraji a kraji Vysočina s podílem menším než 2 %.

Stejná analýza rozložení byla provedena také pouze pro aktivní společnosti, tak aby bylo možné porovnat případné rozdíly v teritoriální struktuře mezi aktivními společnostmi a všemi registrovanými.

Tabulka č. 6: Rozdělení aktivních s.r.o. s nízkým základním kapitálem podle krajů

Kraj	Počet s.r.o.	Podíl na celkovém počtu
Hlavní město Praha	14 129	44,31 %
Jihočeský kraj	1 009	3,16 %
Jihomoravský kraj	4 062	12,74 %
Karlovarský kraj	583	1,83 %
Kraj Vysočina	562	1,76 %
Královéhradecký kraj	900	2,82 %
Liberecký kraj	795	2,49 %
Moravskoslezský kraj	2 318	7,27 %
Olomoucký kraj	940	2,95 %
Pardubický kraj	784	2,46 %
Plzeňský kraj	846	2,65 %
Středočeský kraj	2 610	8,19 %
Ústecký kraj	1 328	4,16 %
Zlínský kraj	1 020	3,20 %
Celkem	31 886	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 6. je vidět, že rozložení aktivních společností je velmi podobné rozložení všech společností uvedené v tabulce č. 5. O čtyři procenta klesl podíl Prahy, který se rovnoměrně rozložil mezi ostatní kraje.

Z důvodu, že rozložení společností v krajích si je velmi podobné, další analýzy teritoriálního rozdělení budou provedeny na základě dat všech společností nezávisle na tom zda jsou společnosti aktivní či ne. Neaktivní společnosti se mohou brzo stát aktivními a jejich sídlo zůstane pravděpodobně tam, kde jsou registrované. Dalším důvodem, proč dále pracovat i s neaktivními společnostmi, je uvážení i společností založených v roce 2020.

Na základě dat z tabulky č. 5 byl sestrojen graf č. 4, který zobrazuje koncentraci s.r.o. s nízkým základním kapitálem na mapě České republiky.

Graf č. 4: Kartogram teritoriálního rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle krajů

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Zmíněné rozdíly mezi kraji na začátku kapitoly, které jsou možnou příčinou zobrazené nerovnoměrné koncentrace společností v jednotlivých krajích České republiky, byly analyzovány ve snaze prokázat závislost těchto faktorů na teritoriální rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle krajů. V tabulce č. 7 jsou zaznamenány počty s.r.o. s nízkým základním kapitálem v jednotlivých krajích a hodnoty třech posuzovaných faktorů pro každý kraj. Data pro jednotlivé faktory vyjadřují stav k 31.12.2019 dle ČSÚ (Český statistický úřad, 2021).

Tabulka č. 7: Závislost počtu obyvatel, míry nezaměstnanosti a průměrné měsíční mzdy na teritoriální rozdělení dle krajů.

Kraj	Počet s.r.o.	Počet obyvatel	Míra nezaměstnanosti (%)	Průměrná měsíční hrubá mzda
Hlavní město Praha	25 743	1 324 277	1,30	37 602
Jihočeský kraj	1 465	644 083	1,78	29 460
Jihomoravský kraj	6 706	1 191 989	2,12	30 951
Karlovarský kraj	878	294 664	4,19	28 793
Kraj Vysočina	884	509 813	1,39	30 262
Královéhradecký kraj	1 289	551 647	1,64	30 872
Liberecký kraj	1 167	443 690	1,85	30 936
Moravskoslezský kraj	3 760	1 200 539	3,66	29 881
Olomoucký kraj	1 397	632 015	2,45	29 613
Pardubický kraj	1 141	522 662	1,60	29 761
Plzeňský kraj	1 341	589 899	1,28	31 985
Středočeský kraj	4 013	1 385 141	1,32	32 570
Ústecký kraj	1 971	820 965	2,51	30 165
Zlínský kraj	1 449	582 555	1,95	29 164

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Hlavní město Praha jako místo s nejvyšší koncentrací s.r.o. s nízkým základním kapitálem zároveň vykazuje i nejvyšší počet obyvatel a vyšší průměrné měsíční mzdy společně s jednou z nejnižších měr nezaměstnanosti. I Středočeský kraj dosahuje podobě pozitivních hodnot a zároveň je krajem s třetím nejvyšším počtem s.r.o. Naopak pro Karlovarský kraj, kde se nachází nejméně s.r.o. s nízkým základním kapitálem, lze vidět, že hodnoty všech tří faktorů jsou v porovnání s ostatními kraji značně negativní a vypovídají o nejnižším počtu obyvatel, nejnižší průměrné měsíční mzdě a nejvyšší míře nezaměstnanosti. Z výše zmíněného autor usuzuje, že existuje závislost mezi počtem s.r.o. s nízkým základním kapitálem a uvedenými faktory.

Posouzení závislosti počtu obyvatel, míry nezaměstnanosti a průměrné hrubé měsíční mzdy na teritoriální rozdělení bylo provedeno pomocí korelace. Na základě hodnot z tabulky č. 7 byl vypočten korelační koeficient, který byl následně otestován na zvolené hladině statistické významnosti (5 %). Nulová hypotéza tvrdí, že neexistuje závislost mezi teritoriálním rozdělením a zvoleným faktorem (např. počtu obyvatel), hypotéza H1 naopak říká, že závislost existuje.

Testováním byla H0 zamítnuta a potvrdila se tak statistická závislost mezi teritoriálním rozdělením a počtem obyvatel ($r = 0,63067$; $t = 2,81516$) a průměrné měsíční hrubé mzdy

($r = 0,89648$; $t = 7,00905$). Závislost na počtu obyvatel je definována jako střední závislost a závislost na průměrné měsíční hrubé mzdě jako silná závislost. V případě závislosti průměrné mzdy se ale s největší pravděpodobností jedná o korelaci falešnou, která se běžně vyskytuje u výše platů. Vyvrácena byla závislost mezi teritoriálním rozdělením a mírou nezaměstnanost ($r = 0,22611$; $t = -0,80412$). Ačkoli korelační koeficient poukazuje na slabou závislost, významnost korelace není možné prokázat, jelikož testová statistika je menší než kritická hodnota.

Jelikož testované faktory mají vliv i na teritoriální rozdělení ostatních společností. Autor ještě provedl porovnání teritoriálního rozdělení s. r. o. s nízkým základním kapitálem a teritoriálního rozdělení všech s.r.o. ve snaze zjistit, zda s.r.o. s nízkým základním kapitálem kopírují rozložení všech s.r.o. nebo zda se jejich koncentrace v krajích liší.

Tabulka č. 8: Porovnání teritoriální struktury s.r.o. s nízkým ZK s teritoriální strukturou všech s.r.o.

Kraj	Počet s.r.o. s nízkým ZK	Celkový počet s.r.o.	Podíl s.r.o. s nízkým ZK na celkovém počtu s.r.o.
Hlavní město Praha	25 743	86 392	29,80 %
Jihočeský kraj	1 465	6 057	24,19 %
Jihomoravský kraj	6 706	23 561	28,46 %
Karlovarský kraj	878	2 657	33,04 %
Kraj Vysočina	884	3 867	22,86 %
Královéhradecký kraj	1 289	5 071	25,42 %
Liberecký kraj	1 167	4 216	27,68 %
Moravskoslezský kraj	3 760	15 033	25,01 %
Olomoucký kraj	1 397	6 518	21,43 %
Pardubický kraj	1 141	4 762	23,96 %
Plzeňský kraj	1 341	6 046	22,18 %
Středočeský kraj	4 013	14 079	28,50 %
Ústecký kraj	1 971	6 223	31,67 %
Zlínský kraj	1 449	5 684	25,49 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 8 je vidět, že podíl společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem ke všem společnostem s.r.o. je celkem vyrovnaný. Společnosti s.r.o. s nízkým základním kapitálem tvoří v každém kraji minimálně 20% podíl. Největší podíl (33 %) byl zaznamenán v Karlovarském kraji a nejmenší naopak v kraji Olomouckém (21 %).

Shoda rozložení byla otestována pomocí chí kvadrát testu dobré shody, jehož výsledkem ($X^2 = 499$) bylo zjištěno, že na hladině významnosti 5 % existují rozdíly v teritoriálním rozložení mezi společnostmi s nízkým základním kapitálem a všemi společnostmi s.r.o. Nelze tak usuzovat, že společnosti s nízkým základním kapitálem kopírují teritoriální strukturu všech společností.

Cílem práce je také analyzovat, zda existuje závislost mezi výší základního kapitálu a teritoriálním rozdělení s.r.o. Tabulka č. 9 zobrazuje rozdělení společností s.r.o. podle krajů a výše jejich základního kapitálu.

Tabulka č. 9: Kontingenční tabulka teritoriálního rozdělení s.r.o. dle krajů

	S.r.o. se ZK 1 Kč		S.r.o. se ZK 2-99 Kč		S.r.o. se ZK 100-999 Kč		S.r.o. se ZK 1000 Kč		Σ
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	
Hlavní město Praha	3 833	47,72	1 868	46,19	4 186	55,41	15 856	47,23	25 743
Jihočeský kraj	291	3,62	119	2,94	173	2,29	882	2,63	1 465
Jihomoravský kraj	923	11,49	462	11,42	770	10,19	4 551	13,56	6 706
Karlovarský kraj	141	1,76	119	2,94	127	1,68	491	1,46	878
Kraj Vysočina	113	1,41	76	1,88	67	0,89	628	1,87	884
Královéhradecký kraj	211	2,63	103	2,55	155	2,05	820	2,44	1 289
Liberecký kraj	186	2,32	87	2,15	137	1,81	757	2,25	1 167
Moravskoslezský kraj	584	7,27	275	6,80	514	6,80	2 387	7,11	3 760
Olomoucký kraj	174	2,17	96	2,37	144	1,91	983	2,93	1 397
Pardubický kraj	188	2,34	70	1,73	137	1,81	746	2,22	1 141
Plzeňský kraj	219	2,73	131	3,24	160	2,12	831	2,48	1 341
Středočeský kraj	682	8,49	335	8,28	521	6,90	2 475	7,37	4 013
Ústecký kraj	291	3,62	151	3,73	279	3,69	1 250	3,72	1 971
Zlínský kraj	197	2,45	152	3,76	184	2,44	916	2,73	1 449
Σ	8 033	100	4 044	100	7 554	100	33 573	100	53 204

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

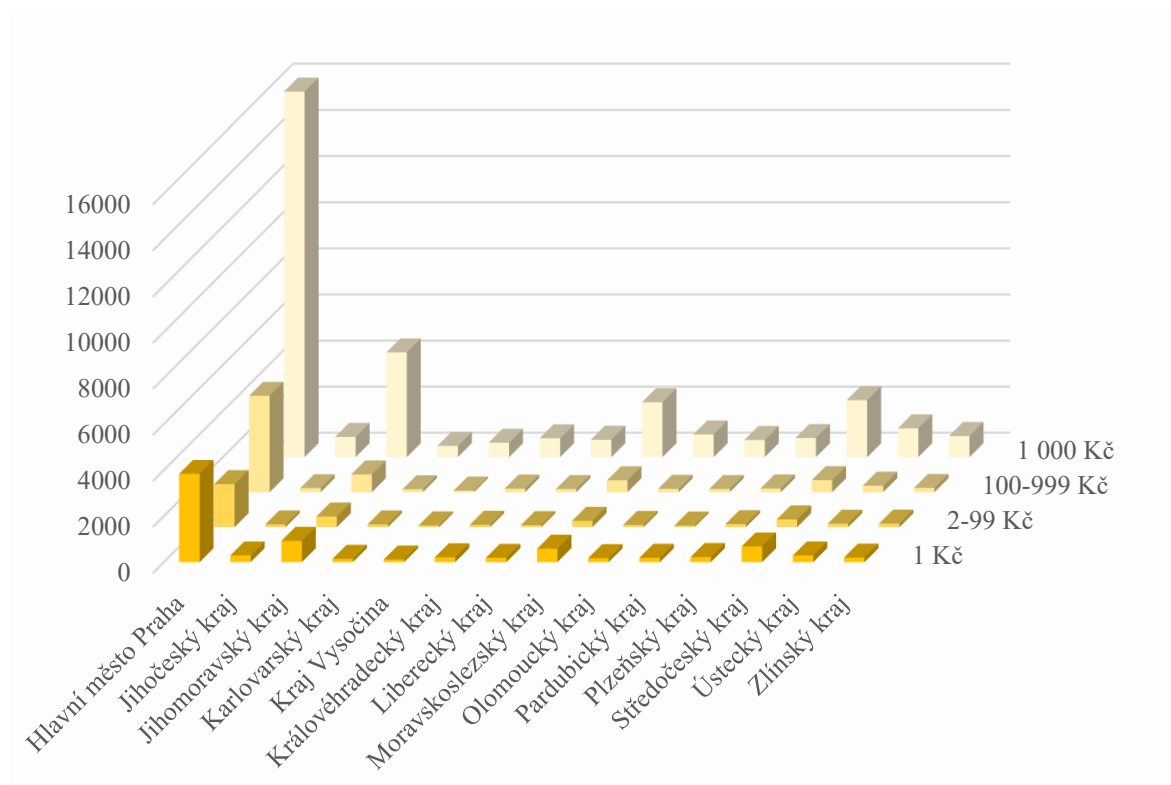
Pokud by na základě tabulky č. 9 bylo sestaveno pořadí krajů s největším zastoupením s.r.o., pořadí by vypadalo následovně. Na prvním místě by byla Praha, na druhém místě Jihomoravský kraj a na třetím místě kraj Moravskoslezský. Pořadí na prvních příčkách by bylo stejné pro všechny definované kategorie základního kapitálu.

Na základě dat z tabulky č. 9 bylo vypočteno testové kritérium chí kvadrát testu nezávislosti, pomocí kterého byla ověřována nulová hypotéza, která tvrdí, že neexistuje závislost mezi kraji a výší základního kapitálu společností.

Testováním na hladině významnosti 5 % byla hypotéza H_0 zamítnuta ($X^2 = 392,57$), z čehož vyplývá, že platí alternativní hypotéza, která říká, že existuje závislost mezi teritoriálním rozdělením a výší základního kapitálu společností. Výpočtem Cramerova koeficientu bylo ale zjištěno, že síla závislosti mezi teritoriálním rozdělením a výší základního kapitálu je velmi nízká ($V = 0,04959$).

Pro ilustraci této závislosti byl sestaven graf č. 5., ze kterého je jasně patrné dominantní postavení hlavního města Prahy.

Graf č. 5: Závislost teritoriální struktury a výše základního kapitálu společností s.r.o.

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

5.7. Analýza teritoriálního rozdělení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle okresů na území České republiky

Území České republiky je kromě krajů dále členěno na okresy. Celkový počet okresů v ČR je 76, přičemž hlavní město Praha nepatří do žádného z nich. Praha jako samostatný kraj je dále dělena na městské a správní obvody.

Přestože Praha netvoří ani jeden okres, z důvodu vysokého zastoupení společností s.r.o. na jejím území zjištěného z předchozí kapitoly, bude i tak v této kapitole dále analyzována, a to podle správních obvodů. Teritoriální rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem v rámci hlavního města je zobrazeno v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem v Praze podle obvodů

Obvod	Počet s.r.o.	Podíl na celkovém počtu
Obvod Praha 1	5 758	22,37 %
Obvod Praha 2	2 681	10,41 %
Obvod Praha 3	2 353	9,14 %
Obvod Praha 4	2 275	8,84 %
Obvod Praha 5	1 374	5,34 %
Obvod Praha 6	1 243	4,83 %
Obvod Praha 7	746	2,90 %
Obvod Praha 8	1 744	6,77 %
Obvod Praha 9	748	2,91 %
Obvod Praha 10	2 220	8,62 %
Obvod Praha 11	412	1,60 %
Obvod Praha 12	325	1,26 %
Obvod Praha 13	644	2,50 %
Obvod Praha 14	408	1,58 %
Obvod Praha 15	1 179	4,58 %
Obvod Praha 16	226	0,88 %
Obvod Praha 17	335	1,30 %
Obvod Praha 18	323	1,25 %
Obvod Praha 19	87	0,34 %
Obvod Praha 20	97	0,38 %
Obvod Praha 21	238	0,92 %
Obvod Praha 22	327	1,27 %
Celkem	25 743	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 10 je patrné, že největší podíl zaujímá obvod Praha 1 s 20 %, naopak úplně nejmenší podíl tvoří obvody Praha 19 (Kbely) a Praha 20 (Horní Počernice). Z výše zjištěného lze usoudit, že nejvíce společností sídlí přímo v centru hlavního města, přičemž směrem dál od centra se počet společností výrazně snižuje.

Podobným způsobem bylo analyzováno i všech 76 okresů. Pro každý okres byl vypočítán podíl v ČR, přičemž Praha byly z této analýzy vyloučena z důvodu, že není dělena na okresy i z důvodu výrazné převahy v počtu s.r.o. oproti ostatním krajům. Jejím začleněním by byly ostatní podíly v okresech téměř bezvýznamné. Tabulka č. 11 je doplněna ještě o podíly v rámci příslušných krajích.

Tabulka č. 11: Rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem podle okresů

Kraj	Okres	Počet s.r.o.	Podíl v ČR	Podíl v kraji
Jihočeský kraj	Okres České Budějovice	642	2,34 %	43,82 %
Jihočeský kraj	Okres Český Krumlov	142	0,52 %	9,69 %
Jihočeský kraj	Okres Jindřichův Hradec	159	0,58 %	10,85 %
Jihočeský kraj	Okres Písek	131	0,48 %	8,94 %
Jihočeský kraj	Okres Prachatice	98	0,36 %	6,69 %
Jihočeský kraj	Okres Strakonice	85	0,31 %	5,80 %
Jihočeský kraj	Okres Tábor	208	0,76 %	14,20 %
Jihomoravský kraj	Okres Blansko	252	0,92 %	3,76 %
Jihomoravský kraj	Okres Brno-město	4 647	16,92 %	69,30 %
Jihomoravský kraj	Okres Brno-venkov	579	2,11 %	8,63 %
Jihomoravský kraj	Okres Břeclav	322	1,17 %	4,80 %
Jihomoravský kraj	Okres Hodonín	373	1,36 %	5,56 %
Jihomoravský kraj	Okres Vyškov	182	0,66 %	2,71 %
Jihomoravský kraj	Okres Znojmo	351	1,28 %	5,23 %
Karlovarský kraj	Okres Cheb	250	0,91 %	28,47 %
Karlovarský kraj	Okres Karlovy Vary	507	1,85 %	57,74 %
Karlovarský kraj	Okres Sokolov	121	0,44 %	13,78 %
Kraj Vysočina	Okres Havlíčkův Brod	97	0,35 %	10,97 %
Kraj Vysočina	Okres Jihlava	261	0,95 %	29,52 %
Kraj Vysočina	Okres Pelhřimov	108	0,39 %	12,22 %
Kraj Vysočina	Okres Třebíč	219	0,80 %	24,77 %
Kraj Vysočina	Okres Žďár nad Sázavou	199	0,72 %	22,51 %
Královéhradecký kraj	Okres Hradec Králové	602	2,19 %	46,70 %
Královéhradecký kraj	Okres Jičín	162	0,59 %	12,57 %
Královéhradecký kraj	Okres Náchod	159	0,58 %	12,34 %
Královéhradecký kraj	Okres Rychnov nad Kněžnou	119	0,43 %	9,23 %
Královéhradecký kraj	Okres Trutnov	247	0,90 %	19,16 %
Liberecký kraj	Okres Česká Lípa	154	0,56 %	13,20 %
Liberecký kraj	Okres Jablonec nad Nisou	195	0,71 %	16,71 %
Liberecký kraj	Okres Liberec	658	2,40 %	56,38 %
Liberecký kraj	Okres Semily	160	0,58 %	13,71 %
Moravskoslezský kraj	Okres Bruntál	190	0,69 %	5,05 %
Moravskoslezský kraj	Okres Frýdek-Místek	650	2,37 %	17,29 %
Moravskoslezský kraj	Okres Karviná	459	1,67 %	12,21 %
Moravskoslezský kraj	Okres Nový Jičín	208	0,76 %	5,53 %
Moravskoslezský kraj	Okres Opava	348	1,27 %	9,26 %
Moravskoslezský kraj	Okres Ostrava-město	1 905	6,94 %	50,66 %

Olomoucký kraj	Okres Jeseník	84	0,31 %	6,01 %
Olomoucký kraj	Okres Olomouc	673	2,45 %	48,17 %
Olomoucký kraj	Okres Prostějov	154	0,56 %	11,02 %
Olomoucký kraj	Okres Přerov	230	0,84 %	16,46 %
Olomoucký kraj	Okres Šumperk	256	0,93 %	18,32 %
Pardubický kraj	Okres Chrudim	232	0,84 %	20,33 %
Pardubický kraj	Okres Pardubice	540	1,97 %	47,33 %
Pardubický kraj	Okres Svitavy	186	0,68 %	16,30 %
Pardubický kraj	Okres Ústí nad Orlicí	183	0,67 %	16,04 %
Plzeňský kraj	Okres Domažlice	75	0,27 %	5,59 %
Plzeňský kraj	Okres Klatovy	78	0,28 %	5,82 %
Plzeňský kraj	Okres Plzeň-jih	67	0,24 %	5,00 %
Plzeňský kraj	Okres Plzeň-město	865	3,15 %	64,50 %
Plzeňský kraj	Okres Plzeň-sever	126	0,46 %	9,40 %
Plzeňský kraj	Okres Rokycany	64	0,23 %	4,77 %
Plzeňský kraj	Okres Tachov	66	0,24 %	4,92 %
Středočeský kraj	Okres Benešov	171	0,62 %	4,26 %
Středočeský kraj	Okres Beroun	338	1,23 %	8,42 %
Středočeský kraj	Okres Kladno	490	1,78 %	12,21 %
Středočeský kraj	Okres Kolín	233	0,85 %	5,81 %
Středočeský kraj	Okres Kutná Hora	207	0,75 %	5,16 %
Středočeský kraj	Okres Mělník	231	0,84 %	5,76 %
Středočeský kraj	Okres Mladá Boleslav	232	0,84 %	5,78 %
Středočeský kraj	Okres Nymburk	206	0,75 %	5,13 %
Středočeský kraj	Okres Praha-východ	812	2,96 %	20,23 %
Středočeský kraj	Okres Praha-západ	727	2,65 %	18,12 %
Středočeský kraj	Okres Příbram	264	0,96 %	6,58 %
Středočeský kraj	Okres Rakovník	102	0,37 %	2,54 %
Ústecký kraj	Okres Děčín	218	0,79 %	11,06 %
Ústecký kraj	Okres Chomutov	274	1,00 %	13,90 %
Ústecký kraj	Okres Litoměřice	235	0,86 %	11,92 %
Ústecký kraj	Okres Louny	140	0,51 %	7,10 %
Ústecký kraj	Okres Most	336	1,22 %	17,05 %
Ústecký kraj	Okres Teplice	466	1,70 %	23,64 %
Ústecký kraj	Okres Ústí nad Labem	302	1,10 %	15,32 %
Zlínský kraj	Okres Kroměříž	132	0,48 %	9,11 %
Zlínský kraj	Okres Uherské Hradiště	390	1,42 %	26,92 %
Zlínský kraj	Okres Vsetín	270	0,98 %	18,63 %
Zlínský kraj	Okres Zlín	657	2,39 %	45,34 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

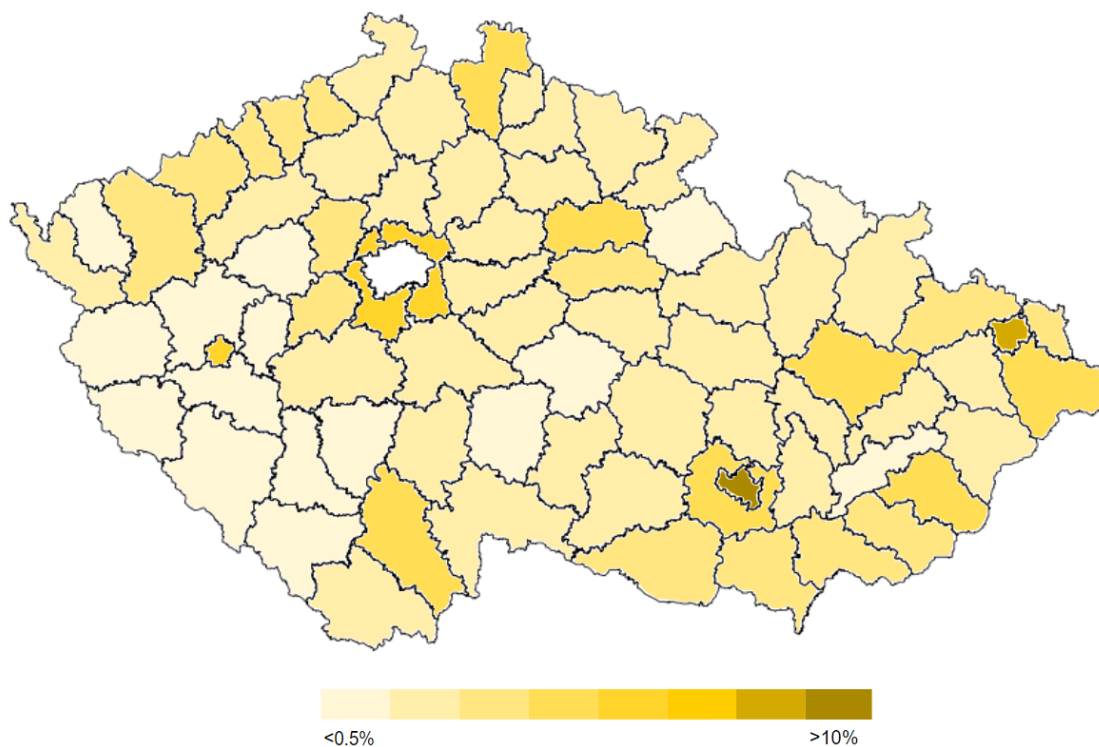
Ve všech krajích ČR největší podíl zaujímá vždy okres největšího města daného kraje. V Jihočeském kraji je to okres České Budějovice (44 %), v Jihomoravském okrese Brno-město (69 %), v Karlovarském kraji okres Karlovy Vary (58 %), v Královéhradeckém okrese Hradec Králové (47 %), v Libereckém kraji okres Liberec (57 %), pro Moravskoslezský kraj je to okres Ostrava-město (51 %), pro Pardubický kraj okres

Pardubice (47 %), pro Plzeňský kraj okres Plzeň-město (65 %) a v Zlínském kraji okres Zlín (45 %). Poměrně vyrovnané podíly v rámci kraje lze pozorovat v Ústeckém kraji, Středočeském kraji a kraji Vysočina. Nejvyšší podíl v kraji Vysočina má okres Třebíč (25 %), v Ústeckém kraji okres Teplice (24 %) a v Středočeském kraji okres Praha-východ (20 %).

Z tabulky č. 11 je vidět, že podíly jednotlivých okresů na celkovém počtu s.r.o. s nízkým základním kapitálem jsou v převládající většině velmi nízké, okolo 1 %, i přestože byla z analýzy vyloučena Praha. Dominantní podíl v tomto případě zaujímá Brno s téměř 17 %, jako druhé největší město v republice, a v rámci Jihomoravského kraje dosahuje skoro 70 %.

Pro lepší interpretaci výsledků této analýzy byl na základě tabulky č. 11 vytvořen kartogram (viz graf č. 6), který zobrazuje teritoriální rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem v ČR podle okresů.

Graf č. 6: Kartogram teritoriálního rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle okresů

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z grafu č. 6 je na první pohled patrný převažující podíl společností v okrese Brno-město a dalších větších městech. Například okres Ostrava-město zaujímá téměř 7 % podíl a okres Plzeň-město tvoří třetí nejvyšší podíl roven 3,15 %. Téměř 3 % dosahují i okresy Praha-východ a Praha-západ. Překvapivě nízký podíl vykazují všechny okresy v rámci Plzeňského kraje vyjma samotného města Plzeň.

Z výsledků analýz teritoriálního rozdělení tak lze uvést závěr, že společnosti s.r.o. s nízkým základním kapitálem jsou v České republice koncentrovány převážně ve velkých městech jako Praha, Brno, Ostrava nebo Plzeň s dominantním postavením hlavního města. Důvodem nadřazenosti hlavního města může být vysoký počet obyvatel, atraktivita a prestiž, kterou Praha jako lokalita nabízí nebo nízká pravděpodobnost finančních kontrol (ProfiSídla.cz, 2021). Sídlo společnosti v centru hlavního města totiž představuje určitou prestiž při jednání s obchodními partnery a zároveň je zde i nižší pravděpodobnost finančních kontrol oproti ostatním krajům republiky.

5.8. Analýza odvětvového rozdělení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle CZ-NACE

CZ-NACE je standardní klasifikace ekonomických činností využívaná v České republice od roku 2008. Vychází z mezinárodní klasifikace NACE vydávanou Evropskou komisí pro EU. Klasifikace CZ-NACE je pětímístná, avšak pro účely této práce se autor bude zabývat pouze první úrovní, kterou tvoří 21 sekcí kódovaných abecedně.

Odvětví, ve kterém společnosti vykonávají svou ekonomickou činnost výrazně ovlivňuje jejich prosperitu z důvodu odlišné konkurence napříč odvětvími. S odvětvovou strukturou a klasifikací CZ-NACE souvisí také kapitálová náročnost. Předpokládá se, že společnosti působící v určitých odvětvích budou potřebovat vyšší vstupní náklady než společnosti v jiných odvětvích (Porter, 1997). Například společnost vstupující do odvětví B – Těžba a dobývání bude potřebovat vyšší počáteční náklady než třeba společnost začínající podnikat v odvětví N – administrativní a podpůrné činnosti. Nutnost finančních prostředků na začátku podnikání se tak může značně lišit mezi jednotlivými odvětvími.

Z důvodu, že analýza bude zkoumat, v jakém odvětví společnosti s nízkým základním kapitálem působí, budou uvažovány pouze aktivní společnosti. Rozdělení společností podle odvětví je uvedeno v tabulce č. 12. Z důvodu existence společností, které neuvádí odvětví dle CZ-NACE, ve kterém působí, byla do tabulky přidána kategorie „Neurčeno“. Tyto společnosti nebudou v analýze uvažovány.

Tabulka č. 12: Rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem podle CZ-NACE

Sekce	Odvětví	Počet s.r.o.	Podíl na celkovém počtu
A	Zemědělství, lesnictví a rybářství	1 202	3,77 %
B	Těžba a dobývání	11	0,03 %
C	Zpracovatelský průmysl	2 635	8,26 %
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	17	0,05 %
E	Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	219	0,69 %
F	Stavebnictví	2 495	7,82 %
G	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	6 625	20,78 %
H	Doprava a skladování	1 092	3,42 %
I	Ubytování, stravování a pohostinství	2 929	9,19 %
J	Informační a komunikační činnosti	1 451	4,55 %
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	142	0,45 %
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	3 051	9,57 %
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	5 789	18,16 %
N	Administrativní a podpůrné činnosti	939	2,94 %
O	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0	0,00 %
P	Vzdělávání	404	1,27 %
Q	Zdravotní a sociální péče	1 305	4,09 %
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	476	1,49 %
S	Ostatní činnosti	485	1,52 %
T	Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	0	0,00 %
U	Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	0	0,00 %
-	Neurčeno	619	1,94 %
Celkem		31 886	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 12 je patrné, že nejvíce společností podniká v odvětví Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (sekce G). Tato sekce odvětví podle CZ-NACE obsahuje dalších 133 podskupin, které upřesňují zaměření podnikání. Velmi časté je také podnikání v oblasti profesní, vědecké a technické činnosti (sekce M). Jak bylo předpokládáno, naopak minimum společností s nízkým základním kapitálem provozuje svojí ekonomickou činnost v odvětví těžby a dobývání (sekce B) a výroby a rozvodu elektřiny, plynu či tepla (sekce D) z důvodu vysokých počátečních nákladů. Jelikož z databáze Albertina není známý předmět podnikání společností, autor dohledal

tyto informace pro zmíněných 28 firem v obchodním rejstříku z důvodu zjištění jakou činnost v těchto kapitálově náročných odvětvích vykonávají. Bylo zjištěno, že všechny tyto firmy uvádí jako předmět podnikání výrobu, obchod a služby a provádí tak zřejmě pouze podpůrné činnosti, které nejsou tak náročné na kapitálové vybavení.

Pro tři odvětví nebyla zaznamenána ani jedna společnost působící v daném odvětví, jedná se o odvětví O – Veřejná správa a obrana, T – Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a U – Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů. Tato odvětví byla pro další analýzu vyloučena.

Odvětvová struktura společností s nízkým základním kapitálem byla porovnána s odvětvovou strukturou všech s.r.o., tak jak tomu bylo i u teritoriální struktury. V tomto případě jsou ale uvažovány pouze aktivní společnosti.

Tabulka č. 13: Porovnání odvětvové struktury s.r.o. s nízkým ZK s odvětvovou strukturou všech s.r.o.

Odvětví (Sekce)	Počet s.r.o. s nízkým ZK	Celkový počet s.r.o.	Podíl s.r.o. s nízkým ZK na celkovém počtu s.r.o.
A	1 202	3 640	33,02 %
B	11	34	32,35 %
C	2 635	10 617	24,82 %
D	17	100	17,00 %
E	219	756	28,97 %
F	2 495	9 165	27,22 %
G	6 625	21 300	31,10 %
H	1 092	3 715	29,39 %
I	2 929	8 493	34,49 %
J	1 451	4 216	34,42 %
K	142	519	27,36 %
L	3 051	11 793	25,87 %
M	5 789	20 399	28,38 %
N	939	2 743	34,23 %
P	404	1 145	35,28 %
Q	1 305	3 616	36,09 %
R	476	1 128	42,20 %
S	485	1 423	34,08 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Tabulka č. 13 udává přehled o podílech společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem a celkovém počtu s.r.o. Největší podíl (42 %) tvoří s.r.o. s nízkým základním kapitálem v odvětví R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, naopak nejnižší podíl (17 %) je zaznamenán u odvětví D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu.

Shoda rozložení byla znovu otestována na základě chí kvadrát testu dobré shody na hladině významnosti 5 %. Výsledkem testu ($X^2 = 452$) byla zamítnuta nulová hypotéza, která tvrdí, že rozložení je stejné. Zamítnutím nulové hypotézy se připouští rozdíly v odvětvové struktuře mezi společnostmi s nízkým základním kapitálem a všemi společnostmi s.r.o.

Stejně tak jako v předchozí kapitole analýzy teritoriálního rozdělení, byla provedena analýza závislosti na výši základního kapitálu. Opět byla sestrojena kontingenční tabulka (tabulka č. 14), která udává rozdělení společností s.r.o. dle výše jejich základního kapitálu a v tomto případě sekce odvětví.

Tabulka č. 14: Kontingenční tabulka odvětvového rozdělení s.r.o. dle CZ-NACE

	S.r.o. se ZK 1 Kč		S.r.o. se ZK 2-99 Kč		S.r.o. se ZK 100-999 Kč		S.r.o. se ZK 1000 Kč		Σ
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	
A	194	3,66	73	2,78	144	3,29	791	4,17	1 202
B	3	0,06	0	0,00	1	0,02	7	0,04	11
C	441	8,32	288	10,98	306	6,99	1 600	8,44	2 635
D	5	0,09	4	0,15	3	0,07	5	0,03	17
E	38	0,72	11	0,42	27	0,62	143	0,75	219
F	452	8,53	181	6,90	311	7,10	1 551	8,18	2 495
G	1 186	22,38	603	23,00	1 024	23,38	3 812	20,10	6 625
H	202	3,81	83	3,17	99	2,26	708	3,73	1 092
I	466	8,79	353	13,46	483	11,03	1 627	8,58	2 929
J	252	4,75	124	4,73	229	5,23	846	4,46	1451
K	31	0,58	10	0,38	20	0,46	81	0,43	142
L	404	7,62	185	7,06	425	9,70	2 037	10,74	3 051
M	1 026	19,36	425	16,21	868	19,82	3 470	18,30	5 789
N	167	3,15	75	2,86	131	2,99	566	2,98	939
P	86	1,62	26	0,99	53	1,21	239	1,26	404
Q	194	3,66	66	2,52	113	2,58	932	4,91	1305
R	79	1,49	64	2,44	67	1,53	266	1,40	476
S	74	1,40	51	1,95	76	1,74	284	1,50	485
Σ	5 300	100	2 622	100	4 380	100	18 965	100	31 267

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

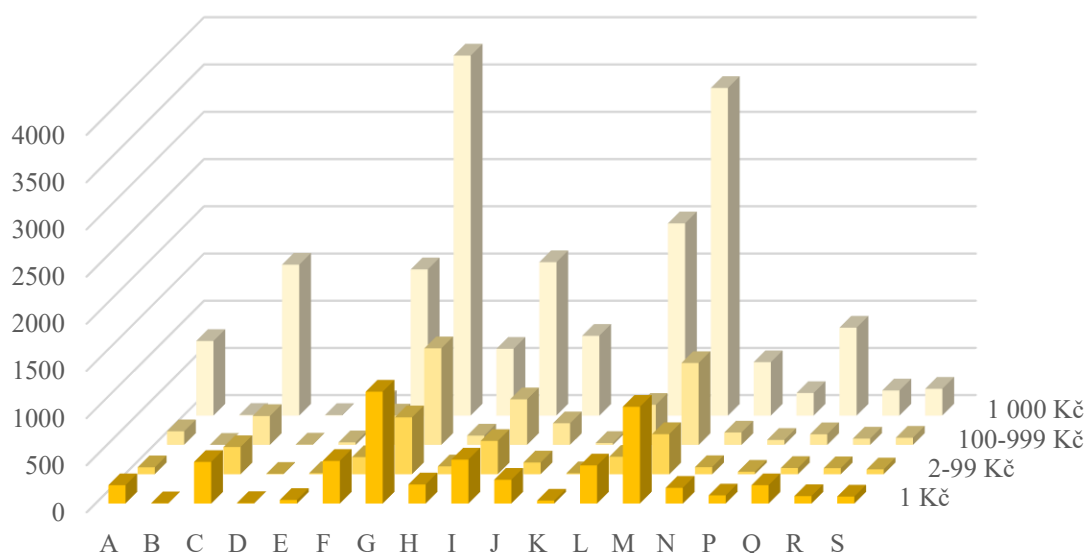
Ve všech kategoriích podle výše základního kapitálu je na prvním místě dle podílu zastoupení odvětví G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, na druhém místě odvětví M – Profesní, vědecké a technické činnosti a na třetím odvětví I – Ubytování, stravování a pohostinství, kromě kategorie ZK 1000 Kč, kde se na třetím místě nachází odvětví L – Činnosti v oblasti nemovitostí.

Výpočtem testového kritéria chí kvadrát testu nezávislosti na základě dat z tabulky č. 14. byla posuzována závislost mezi odvětvovou strukturou a výší základního kapitálu společností. Nulová hypotéza opět říká, že závislost mezi dvěma znaky neexistuje.

Testováním hypotézy H_0 na 5% hladině významnosti, bylo zjištěno, že existuje závislost mezi odvětvovou strukturou a výší základního kapitálu ($\chi^2 = 7832,78$), jelikož nulová hypotéza byla zamítnuta, a byla tudíž přijata alternativní hypotéza H_1 . Hodnota Cramerova koeficientu ($V = 0,36657$) poukazuje na střední intenzitu závislosti mezi odvětvovou strukturou a výší základního kapitálu.

Pro představení závislosti mezi odvětvím a základním kapitálem byl vytvořen prostorový sloupcový graf č. 7.

Graf č. 7: Závislost odvětvové struktury a výše základního kapitálu společností s.r.o.

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z analýzy odvětvové struktury, bylo zjištěno, že nejvíce společností s nízkým základním kapitálem působí v odvětví G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. U tohoto odvětví se nepředpokládají vysoké kapitálové náklady, proto i s.r.o. s nízkým základním kapitálem v tomto odvětví nemají problém zahájit svoji podnikatelskou činnost.

5.9. Analýza vybraných finančních ukazatelů společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem

Tato kapitola je zaměřena na analýzu základních poměrových ukazatelů. Poměrové ukazatele patří mezi klíčové nástroje finanční analýzy poskytující rychlý přehled o finanční situaci firmy. Vyjadřují vzájemný vztah mezi absolutními ukazateli pomocí jejich podílu. Poměrové ukazatele lze rozdělit do 4 skupin – ukazatele likvidity, ukazatele rentability, ukazatele zadluženosti a ukazatele aktivity.

Ukazatele likvidity stanovují míru schopnosti firmy splatit své závazky. Ukazatele zadluženosti informují o efektivitě dodatečně získaných zdrojů pro financování firmy. Ukazatele aktivity udávají, jak jsou využívány jednotlivé části majetku ve firmě a jak efektivně je s nimi nakládáno. A ukazatele rentability poskytují informace o efektu, jakého bylo dosaženo vloženým kapitálem. Mezi nejsledovanější ukazatele patří právě ukazatele rentability, které bývají občas označovány také jako ukazatele výnosnosti či návratnosti (Vochozka, 2011).

V práci budou zkoumané následující ukazatele:

Ukazatele zadluženosti	
Celková zadluženost	$\frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celkové aktiva}} * 100$
Míra zadluženosti	$\frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}} * 100$
Ukazatele likvidity	
Běžná likvidita	$\frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$
Pohotová likvidita	$\frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$
Okamžitá likvidita	$\frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}}$

Ukazatele aktivity	
Doba obratu aktiv	$\frac{\text{celkové aktiva}}{\text{tržby}} * 360$
Doba obratu zásob	$\frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}} * 360$
Doba obratu pohledávek	$\frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}} * 360$
Doba obratu závazků	$\frac{\text{závazky}}{\text{tržby}} * 360$
Ukazatele rentability	
Rentabilita aktiv (ROA)	$\frac{EBIT}{\text{celková aktiva}} * 100$
Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)	$\frac{EAT}{\text{vlastní kapitál}} * 100$
Rentabilita tržeb (ROS)	$\frac{EBIT}{\text{tržby}} * 100$

Pro analýzu těchto finančních ukazatelů bylo vycházeno z účetních závěrek zveřejněných aktivními společnostmi s.r.o. V analýze byly uvažovány pouze data z účetních závěrek z roku 2019 proto, aby byla získaná data srovnatelná. Jako statistická charakteristika byl zvolen medián, který na rozdíl od průměru dokáže eliminovat extrémní hodnoty. Výsledné hodnoty ukazatelů jsou zobrazeny v tabulce č. 15.

Tabulka č. 15: Mediány vybraných poměrových ukazatelů

Poměrový ukazatel	S.r.o. s nízkým ZK
Celková zadluženost (%)	92,12
Míra zadluženosti (%)	167,75
Běžná likvidita	1,04
Pohotová likvidita	1,00
Okamžitá likvidita	0,58
Doba obratu aktiv (dni)	108
Doba obratu zásob (dni)	24
Doba obratu pohledávek (dni)	36
Doba obratu závazků (dni)	26
Rentabilita aktiv (%)	4,76
Rentabilita vlastního kapitálu (%)	43,75
Rentabilita tržeb (%)	2,38

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Zcela jednoznačně vysoké hodnoty vykazují ukazatele zadluženosti. Celková zadluženost vyjadřuje míru krytí majetku cizími zdroji. U s.r.o. s nízkým základním kapitálem tak vychází, že 92 % všech aktiv je kryto cizími zdroji. Vysoká hodnota toho ukazatele poukazuje na velkou zadluženost celkového majetku a s tím spojené i vysoké riziko věřitelů. Ještě vyšší hodnoty vyazuje ukazatel míry zadluženosti, který představuje zadluženost vlastního kapitálu. Hodnoty tohoto ukazatele vyjadřují logickou preferenci cizích zdrojů financování, jelikož nízký základní kapitál značně omezuje financovat ekonomickou činnost z vlastních zdrojů. Nepřepokládá se, že by společnosti s nízkým základním kapitálem měly vysoký obnos finančních prostředků v jiné podobě vlastního kapitálu.

U ukazatelů likvidity byly zjištěné hodnoty porovnány s doporučenými hodnotami. Doporučená hodnota běžné likvidity se pohybuje mezi 1,5 a 2,5 a čím je hodnota ukazatele menší, tím se přepokládá větší riziko platební neschopnosti společnosti. V případě s.r.o. s nízkým základním kapitálem tak získaná hodnota poukazuje na horší platební schopnosti. Ostatní dva ukazatele likvidity se ale již plus mínus pohybují v rozmezí doporučených hodnot (pohotová likvidita: 0,7–1,2; okamžitá likvidita: 0,2–0,5). Vyšší hodnota okamžité likvidity udává dobrou schopnost společností splatit své krátkodobé závazky ihned a tím pádem vysoký poměr peněz v hotovosti a na bankovních účtech.

Pro ukazatele aktivity byly zvoleny poměrové ukazatele vyjadřující doby obratu. U zásob a aktiv obecně platí, čím nižší doba obratu, tím lépe pro firmu, jelikož jak zásoby, tak aktiva na sebe vážou finanční prostředky. Ukazatel doby obratu aktiv říká, že veškerá aktiva jsou obrácena za 108 dní. Z tohoto zjištění ale nejde jednoznačně říct, zda s.r.o. s nízkým základním kapitálem využívá či nevyužívá svůj majetek efektivně. Hodnoty dob obratu pohledávek a závazků by měly odpovídat průměrné době splatnosti faktur, standardně kolem 30 dnů, přičemž hodnota doby obratu závazků by měla být vyšší než hodnota doby splatnosti pohledávek. Porovnáním těchto dvou ukazatelů bylo zjištěno, že s.r.o. s nízkým základním kapitálem nemají na trhu tak dobrou vyjednávací pozici, jelikož doba obratu pohledávek je vyšší než doba obratu závazků, což se dá také vysvětlit tím, že společnosti čekají déle na inkaso plateb od odběratelů, než splácí faktury dodavatelům a nevyužívají možnosti odkládání plateb faktur od dodavatelů. Na druhou stranu ale vykazují dobrou schopnost hradit své závazky.

Hodnoty ukazatelů rentability vypovídají o efektivnosti podnikání, a proto zde platí, čím vyšší hodnoty, tím lepší. Velmi vysoké hodnoty jsou zaznamenané u rentability vlastního kapitálu (ROE), který měří, s jakou efektivností firma využívá vlastní kapitál. Důvodem je velmi nízký základní kapitál, tudíž výnos na velikost základního kapitálu je velmi vysoký. Již ne tak vysokých hodnot nabývají ukazatele rentability tržeb (ROS) a rentability aktiv (ROA). ROA udává, jak efektivně je vytvářen zisk, bez ohledu na to, z jakých zdrojů byl vytvořen a ROS znázorňuje podíl čistého zisku, který připadá na 1 Kč tržeb.

V předchozí kapitole bylo zmíněno že odvětví, ve kterém společnosti vykonávají svou ekonomickou činnost má vliv na jejich prosperitu. Pro ověření pravdivosti tohoto tvrzení byly pro každé odvětví vypočítány mediány hodnot jednotlivých ukazatelů a pro porovnání s průměrnými hodnotami v ČR ještě průměry. Srovnání je provedeno na základě dat, které poskytuje MPO (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2020). Každoročně zveřejňovaná data vyjadřují průměrné hodnoty ukazatelů v daném odvětví. Zveřejňovány nejsou akorát data pro odvětví K – Peněžnictví a pojišťovnictví a data pro odvětví P–S jsou vykazována pouze souhrnně jako Ostatní služby. Použitá data pro srovnání představují hodnoty za rok 2019.

Ukazatele byly rozděleny podle kategorií do separátních tabulek – ukazatele zadluženosti v tabulce č. 16, ukazatele likvidity v tabulce č. 17, ukazatele rentability v tabulce č. 18, ukazatele aktivity v tabulce č. 19. Ve všech tabulkách byly proškrtány hodnoty ukazatelů pro odvětví B – Těžba a dobývání a D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, jelikož nevytváří reprezentativní vzorek pro analýzu a jejich hodnoty by byly pouze zavádějící.

Tabulka č. 16: Ukazatele zadluženosti a jejich srovnání v odvětví

	Celková zadluženost			Míra zadluženosti		
	S.r.o. s nízkým ZK		Odvětví celkem	S.r.o. s nízkým ZK		Odvětví celkem
	Medián (%)	Průměr (%)	Průměr (%)	Medián (%)	Průměr (%)	Průměr (%)
A	95,63	202,78	11,58	225,65	854,81	13,13
B	-	-	47,46	-	-	90,52
C	89,81	198,33	49,07	181,74	926,17	98,14
D	-	-	52,37	-	-	113,22
E	86,31	119,08	29,16	157,11	599,34	41,39
F	88,24	175,69	53,14	307,84	1012,16	116,76
G	95,20	364,87	53,73	191,13	1362,53	119,80
H	91,69	528,78	38,54	232,62	673,45	63,60
I	111,77	462,42	74,88	233,40	1420,40	301,87
J	74,27	324,41	51,35	91,43	538,39	126,84
K	75,34	164,09	-	92,64	487,51	-
L	100,00	224,64	64,76	195,05	1648,67	188,57
M	86,91	369,28	75,70	152,37	1219,24	325,86
N	84,03	240,62	58,21	125,59	933,95	144,92
P	94,33	229,89	49,14	215,28	696,25	101,46
Q	44,29	97,66	49,14	60,66	494,41	101,46
R	100,00	232,14	49,14	100,00	501,93	101,46
S	115,33	301,30	49,14	161,98	736,96	101,46

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 16 lze vidět, že zadluženost společností s nízkým základním kapitálem napříč všemi odvětvími je výrazně vyšší, než je průměr v ČR. Největší rozdíl oproti průměru zaznamenávají společnosti s nízkým základním kapitálem v odvětví H – Doprava a skladování (celková zadluženost) a v odvětví L – Činnosti v oblasti nemovitostí (míra zadluženosti). Naopak nejvíce se průměru přibližují společnosti působící v odvětví Q – Zdravotní a sociální péče, kde je ale průměrná hodnota v odvětví vykazovaná hromadně pro odvětví P–S a nelze proto vyvozovat žádné závěry. Společnosti v odvětví Q ale vykazují i nejnižší zadluženost ve srovnání s ostatními společnostmi s nízkým základním kapitálem na základě mediánů. Dalšími odvětví s poměrně nízkou zadlužeností jsou potom odvětví J – Informační a komunikační činnosti a K – Peněžnictví a pojišťovnictví. Nejvyšší zadluženost mezi společnostmi s nízkým základním kapitálem představují naopak firmy v odvětví F – Stavebnictví (míra zadluženosti) a S – Ostatní činnosti (celková zadluženost).

Tabulka č. 17: Ukazatele likvidity a jejich srovnání v odvětví

	Běžná likvidita			Pohotová likvidita			Okamžitá likvidita		
	S.r.o. s nízkým ZK		Odvětví celkem	S.r.o. s nízkým ZK		Odvětví celkem	S.r.o. s nízkým ZK		Odvětví celkem
	Medián	Průměr	Průměr	Medián	Průměr	Průměr	Medián	Průměr	Průměr
A	0,91	5,36	2,52	0,85	4,79	1,54	0,39	3,17	0,47
B	-	-	2,26	-	-	1,98	-	-	1,09
C	1,05	3,85	1,55	1,00	3,62	1,05	0,55	3,42	0,32
D	-	-	1,23	-	-	1,11	-	-	0,34
E	1,09	2,57	2,50	1,01	2,48	2,40	0,51	1,98	1,01
F	1,09	5,44	1,76	1,06	5,25	1,46	0,56	3,69	0,69
G	1,03	10,22	1,47	0,96	9,47	0,97	0,49	6,75	0,25
H	0,98	7,54	1,68	0,95	7,48	1,57	0,40	3,60	0,74
I	0,78	2,98	0,58	0,62	2,60	0,55	0,41	2,17	0,17
J	1,39	7,04	1,39	1,38	6,83	1,33	0,89	5,48	0,36
K	1,22	11,30	-	1,22	9,98	-	0,48	5,67	-
L	0,92	9,56	0,92	0,88	8,19	0,91	0,58	5,72	0,45
M	1,10	6,98	0,28	1,08	6,87	0,26	0,68	5,01	0,10
N	1,18	5,52	1,23	1,14	5,49	1,20	0,56	2,19	0,54
P	1,02	4,56	2,09	1,00	4,52	1,99	0,74	6,03	0,83
Q	2,29	5,72	2,09	2,29	5,66	1,99	1,76	5,37	0,83
R	1,01	2,60	2,09	1,01	2,53	1,99	0,96	2,55	0,83
S	0,83	2,01	2,09	0,74	1,91	1,99	0,40	2,03	0,83

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Na rozdíl od ukazatelů zadluženosti nejsou výsledky ukazatelů likvidity tak jednoznačné. Hodnoty mediánů se pohybují často v doporučených mezích a průměrné hodnoty se příliš neliší od průměrných hodnot v ČR. Obecně společností s nízkým základním kapitálem vykazují vyšší likviditu než ostatní společnosti v odvětví. Nejmenší rozdíl v porovnání průměrů je zaznamenán v odvětví E – Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, kde jsou hodnoty ukazatelů téměř shodné. Naopak výrazný rozdíl je patrný u společností v odvětví G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. Ještě vyšších hodnot ukazatelů likvidity dosahují firmy v odvětví K – Peněžnictví a pojišťovnictví, ve kterém ale nejsou dostupné průměrné hodnoty v ČR a nemůže být tak provedeno srovnání.

Tabulka č. 18: Ukazatele rentability a jejich srovnání v odvětví

	ROA			ROE			ROS		
	S.r.o. s nízkým ZK		Odvětví celkem	S.r.o. s nízkým ZK		Odvětví celkem	S.r.o. s nízkým ZK		Odvětví celkem
	Medián (%)	Průměr (%)	Průměr (%)	Medián (%)	Průměr (%)	Průměr (%)	Medián (%)	Průměr (%)	Průměr (%)
A	4,48	3,07	0,78	46,92	54,88	0,42	3,25	1,17	2,88
B	-	-	1,56	-	-	0,69	-	-	1,34
C	5,09	-8,17	8,07	39,19	51,67	12,00	2,13	-0,14	5,93
D	-	-	7,31	-	-	11,86	-	-	7,82
E	7,08	11,34	3,85	47,22	40,39	4,22	7,98	0,35	8,88
F	7,06	0,22	6,05	50,57	56,28	10,06	2,54	-0,66	8,06
G	2,75	-38,67	7,74	33,93	48,92	12,18	1,81	-12,48	3,19
H	5,75	-11,74	4,16	48,56	56,24	5,01	2,22	-8,20	7,58
I	-0,47	-48,25	7,30	44,20	43,69	18,41	0,13	-21,30	15,54
J	12,39	4,72	11,63	49,37	45,58	21,55	5,80	0,61	18,11
K	11,68	22,33	-	27,07	36,45	-	7,77	7,01	-
L	0,08	-21,68	3,76	38,34	49,12	4,06	1,54	-71,03	44,92
M	6,28	-26,09	5,38	42,12	60,48	17,54	2,68	0,17	36,85
N	8,55	-12,52	6,12	41,19	49,98	10,22	3,11	2,68	7,15
P	3,78	-4,26	4,66	33,33	32,73	6,26	0,98	-0,29	6,08
Q	28,31	9,08	4,66	48,30	37,19	6,26	15,29	4,05	6,08
R	6,43	-8,23	4,66	42,68	38,98	6,26	1,69	1,90	6,08
S	3,00	-27,87	4,66	50,64	48,33	6,26	0,79	-12,67	6,08

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Ukazatele rentability patří mezi nejvýznamnější ukazatele výkonosti firem. Odvětví s nejvyšší rentabilitou aktiv vyšlo z analýzy na základě mediánů odvětví Q – Zdravotní a sociální péče, ve kterém společnosti s.r.o. s nízkým základním kapitálem dokonce dosazují o hodně vyšší rentability, než je průměr v ČR. Naopak nejnižší, dokonce zápornou, rentabilitu aktiv vykazují společnosti působící v odvětví I – Ubytování, stravování a pohostinství a výrazně tak ztrácí oproti všem společnost v ČR daném odvětví.

Rentabilita vlastního kapitálu je ve všech odvětvích vyšší oproti průměrné rentabilitě všech společností. Celkově nejvyšší rentabilita vlastního kapitálu byla zjištěna u odvětví F – Stavebnictví a S – Ostatní činnosti, kde je hodnota mediánu vyšší než 50 %. Největší rozdíl průměrných hodnot u ukazatele ROE vychází v odvětví A – Zemědělství, lesnictví a rybářství, kde je průměrná hodnota v odvětví velmi nízká a rozdíl je tak velmi výrazný.

Poslední z rentabilit je ukazatel rentability tržeb, který je naopak menší, než je průměr v ČR. Nejvyšší rentability tržeb dosahují opět společnosti v odvětví Q – Zdravotní a

sociální péče. Hodnota ukazatele je zde vysoká jak v porovnání s průměrem v ČR, tak v porovnání se společnostmi s.r.o. s nízkým základním kapitálem v ostatních odvětvích. V odvětví L – Činnosti v oblasti nemovitostí byl pak zjištěn největší rozdíl oproti průměru v ČR. Společnosti s.r.o. s nízkým základním kapitálem jsou v tomto odvětví výrazně méně ziskové, často i ztrátové, než ostatní společnosti v odvětví.

Tabulka č. 19: Ukazatele aktivity a jejich srovnání v odvětví

	Doba obratu aktiv		Doba obratu zásob		Doba obratu pohledávek		Doba obratu závazků	
	S.r.o. s nízkým ZK		S.r.o. s nízkým ZK		S.r.o. s nízkým ZK		S.r.o. s nízkým ZK	
	Medián	Průměr	Medián	Průměr	Medián	Průměr	Medián	Průměr
A	133	365	80	206	43	138	39	86
B	-		-		-		-	
C	108	490	24	160	39	96	26	99
D	-		-		-		-	
E	154	383	26	26	47	92	86	146
F	93	422	14	139	41	123	29	127
G	118	517	46	190	36	128	31	127
H	87	193	20	172	49	89	24	49
I	64	204	11	30	18	112	12	70
J	134	324	31	137	50	165	26	64
K	144	283	30	30	46	118	26	62
L	146	695	43	286	51	262	46	245
M	118	535	45	120	42	175	28	181
N	107	234	20	31	38	96	33	173
P	94	273	21	72	28	49	20	54
Q	127	163	7	24	30	47	10	37
R	97	149	8	36	23	49	19	83
S	78	262	21	47	29	47	15	58

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Tabulka č. 19 představuje pouze hodnoty ukazatelů s.r.o. s nízkým základním kapitálem, protože nejsou známy průměrné hodnoty v odvětví pro celou ČR. Porovnány tak budou pouze hodnoty mediánů v jednotlivých odvětvích. Nejvyšší hodnoty ukazatelů jsou zaznamenány u společností v odvětvích E – Zásobování vodou (doba obratu aktiv a doba obratu závazků), A – Zemědělství, lesnictví a rybářství (doba obratu zásob), L – Činnosti v oblasti nemovitostí (doba obratu pohledávek). U těchto ukazatelů jsou ale za nejpříznivější hodnoty považovány nízké hodnoty, které naopak vykazují společnosti v odvětví I – Ubytování, stravování a pohostinství (doba obratu aktiv, doba obratu pohledávek i doba obratu závazků) a odvětví Q – Zdravotní a sociální péče (doba obratu zásob).

Stejně tak jako v předchozích kapitolách byla ještě provedena analýza závislosti na výši základního kapitálu. Společnosti byly opět rozděleny podle definovaných kategorií základního kapitálu 1 Kč, 2–99 Kč, 100–999 Kč a 1000 Kč. V tomto případě se závislost finančních ukazatelů na výši základního kapitálu testovala Kruskal-Wallisovou Anovou. Od použití klasické Anovy (analýza rozptylu s jedním vstupem) bylo upuštěno z důvodu existence extrémních hodnot a porušení heteroskedasticity. Výsledky testové statistiky a signifikance (p-hodnoty) pro každý finanční ukazatel jsou zaznamenány v tabulce č. 20.

Nulová hypotéza u K-W Anovy říká, že hodnoty i-tého finančního ukazatele jsou nezávislé na výši základního kapitálu neboli že mediány i-tého finančního ukazatele jsou pro jednotlivé kategorie základního kapitálu shodné. Alternativní hypotéza potom tvrdí, že hodnoty i-tého finančního ukazatele jsou závislé na výši základního kapitálu čili alespoň mezi jednou dvojicí mediánů existuje rozdíl.

Tabulka č. 20: Výsledné hodnoty Kruskal-Wallis Anovy

Poměrový ukazatel	Testová statistika	Signifikance (p-hodnota)
Celková zadluženost	22,180	0,000
Míra zadluženosti	6,579	0,087
Běžná likvidita	8,286	0,040
Pohotová likvidita	9,835	0,020
Okamžitá likvidita	6,107	0,107
Doba obratu aktiv	7,886	0,048
Doba obratu zásob	1,189	0,756
Doba obratu pohledávek	2,635	0,451
Doba obratu závazků	4,126	0,248
Rentabilita aktiv	0,951	0,813
Rentabilita vlastního kapitálu	12,424	0,006
Rentabilita tržeb	7,199	0,066

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Nulová hypotéza na hladině významnosti 5 % byla zamítnuta pro ukazatele celková zadluženost, běžná likvidita, pohotová likvidita doba obratu aktiv a rentabilita vlastního kapitálu. V tomto případě platí H1 a lze tak říct, že u těchto ukazatelů existuje statisticky významný rozdíl alespoň mezi jednou dvojicí kategorie základního kapitálu.

Pro zjištění, mezi kterou dvojicí je rozdíl nejvýznamější byla provedena ještě post-hoc analýza pro každý ukazatel s prokázanou závislostí na výši základního kapitálu. U Kruskal-Wallis Anovy se používá nejčastěji test Bonferroniho korekce, který upravuje signifikance získané z testových statistik a řeší tak problém násobného testování.

P-hodnoty po Bonferroniho korekci jsou v tabulkách výsledků post-hoc analýz uvedeny jako „Adj.Sig.“.

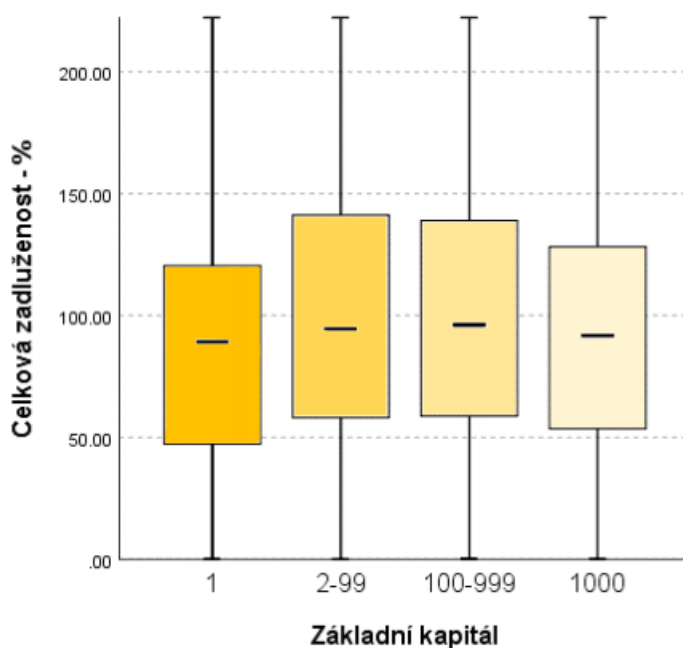
Tabulka č. 21: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel celková zadluženost

Sample 1 – Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig.
1 Kč – 2–99 Kč	-419,775	126,771	-3,311	0,001	0,006
1 Kč – 100–999 Kč	-480,467	109,861	-4,373	0,000	0,000
1 Kč – 1000 Kč	-242,974	83,581	-2,907	0,004	0,022
2–99 Kč – 100–999 Kč	-60,692	130,539	-0,465	0,642	1,000
1000 Kč – 2–99 Kč	176,802	109,347	1,617	0,106	0,635
1000 Kč – 100–999 Kč	237,493	89,193	2,663	0,008	0,047

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

U celkové zadluženosti se významné rozdíly vyskytují hned mezi čtyřmi kategoriemi základního kapitálu. Závislost základního kapitálu 1 Kč je statisticky významná ke všem ostatním kategoriím ZK. Statisticky významná závislost se vyskytuje také mezi základním kapitálem 100–999 Kč a 1000 Kč. Nejvýznamější rozdíl je pak zaznamenán mezi společnostmi se základním kapitálem 1 Kč a 100–999 Kč. Závislost mezi jednotlivými kategoriemi byla znázorněna v grafu č. 8.

Graf č. 8: Boxplot ukazatele celková zadluženost

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Boxplot neboli box diagram zobrazuje jak rozložení kvartilů, mediánů tak i minimálních a maximálních hodnot. V grafu č. 10 jsou maximální hodnoty ještě nad 200 % a z grafu tedy nejsou čitelné.

Tabulka č. 22: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel běžná likvidita

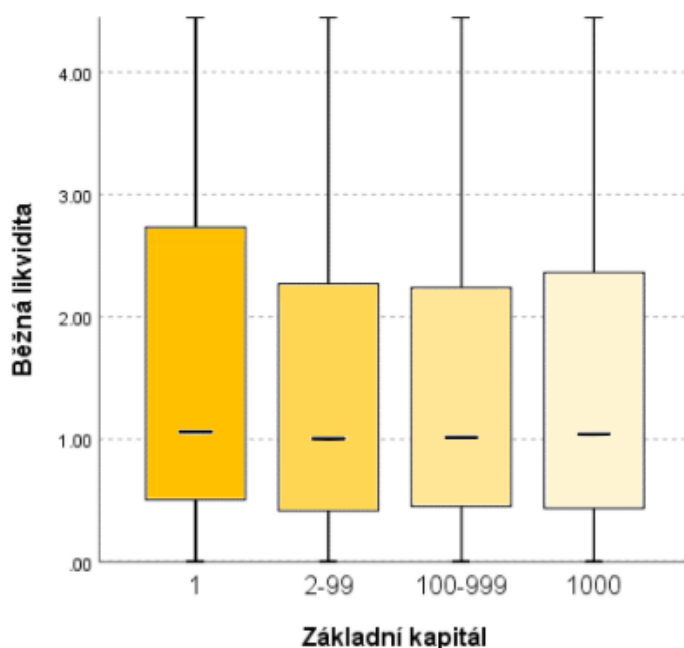
Sample 1 – Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig.
2–99 Kč – 1 Kč	286,966	124,356	2,308	0,021	0,126
2–99 Kč – 100–999 Kč	-34,777	128,050	-0,272	0,786	1,000
2–99 Kč – 1000 Kč	-87,887	107,301	-0,819	0,413	1,000
100–999 Kč – 1 Kč	252,189	107,764	2,340	0,019	0,116
100–999 Kč – 1000 Kč	-53,110	87,534	-0,607	0,544	1,000
1000 Kč – 1 Kč	199,079	82,035	2,427	0,015	0,091

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z post hoc analýzy běžné likvidity v konečném výsledku nevyšla ani jedna dvojice základního kapitálu jako statisticky významná, přestože signifikace před úpravou naznačovala silnou závislost mezi základním kapitálem 1 Kč a ostatními kategoriemi ZK.

Opět byl sestroj i box diagram (graf č. 9), který zobrazuje rozložení hodnot běžné likvidity v závislosti na výši základního kapitálu.

Graf č. 9: Boxplot ukazatele běžná likvidita

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Tabulka č. 23: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel pohotovostní likvidita

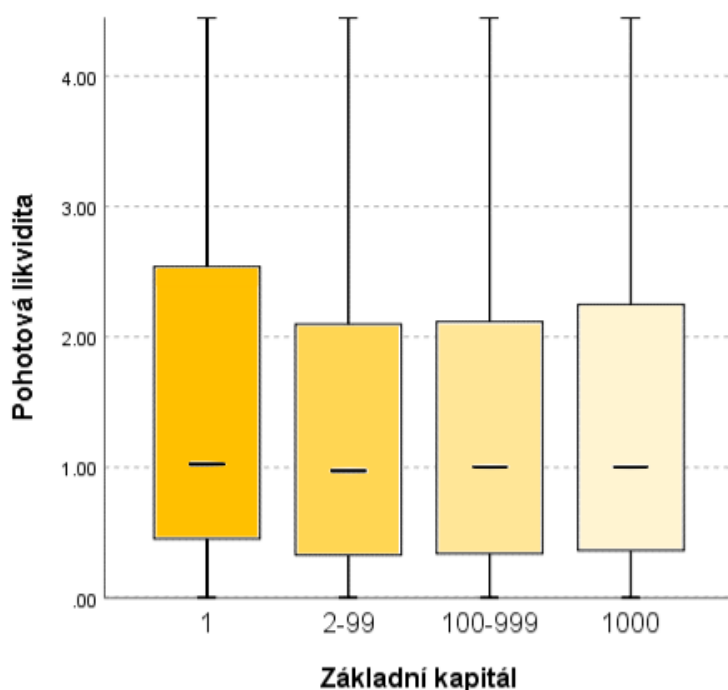
Sample 1 – Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig.
2–99 Kč – 1 Kč	340,105	124,262	2,737	0,006	0,037
2–99 Kč – 100–999 Kč	-86,127	127,93	-0,673	0,501	1,000
2–99 Kč – 1000 Kč	-133,838	107,193	-1,249	0,212	1,000
100–999 Kč – 1 Kč	253,978	107,714	2,358	0,018	0,110
100–999 Kč – 1000 Kč	-47,711	87,474	-0,545	0,585	1,000
1000 Kč – 1 Kč	206,267	82,016	2,515	0,012	0,071

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

U pohotovostní likvidity byl post hoc analýzou prokázán statisticky významný rozdíl mezi společnostmi se základním kapitálem 1 Kč a společnostmi se základním kapitálem 2–99 Kč.

Závislost jednotlivých kategorií základního kapitálu na hodnotách pohotovostní likvidity je zobrazena v grafu č. 10.

Graf č. 10: Boxplot ukazatele pohotovostní likvidita

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Tabulka č. 24: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel doba obratu aktiv

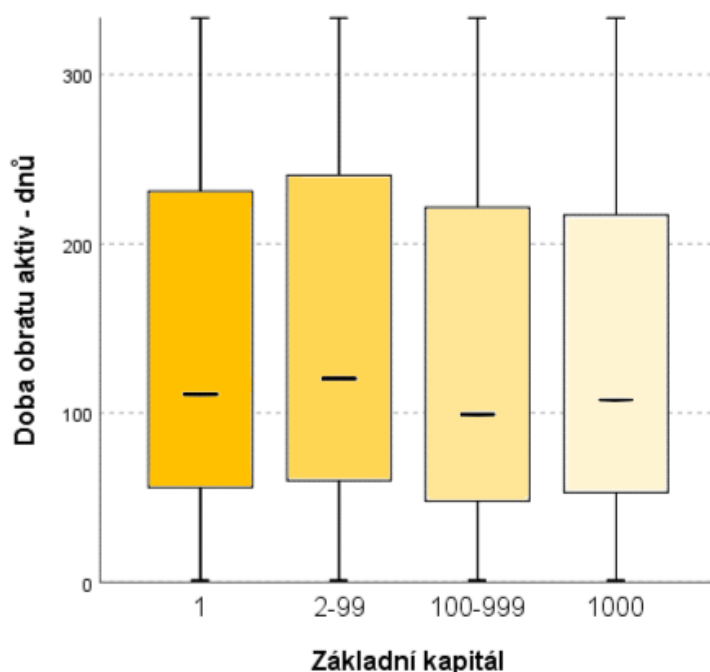
Sample 1 – Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig.
1 Kč – 2–99 Kč	-103,723	98,714	-1,051	0,293	1,000
100–999 Kč – 1 Kč	146,759	84,841	1,730	0,084	0,502
100–999 Kč – 2–99 Kč	250,483	101,721	2,462	0,014	0,083
100–999 Kč – 1000 Kč	-61,064	69,263	-0,882	0,378	1,000
1000 Kč – 1 Kč	85,695	64,765	1,323	0,186	1,000
1000 Kč – 2–99 Kč	189,418	85,696	2,210	0,027	0,162

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

U doby obratu aktiv dochází ke stejnému závěru jako u běžné likvidity, kde nebyl prokázán žádný významný vztah mezi jednotlivými kategoriemi základního kapitálu, ačkoli z p-hodnot před úpravou se jevil významný rozdíl hned mezi dvěma páry kategorií základního kapitálu.

Obdobně jako v předchozích příkladech, byl pro lepší představu rozdílů mezi jednotlivými kategoriemi základního kapitálu sestrojen č. 11.

Graf č. 11: Boxplot ukazatele doba obratu aktiv

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Tabulka č. 25: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel ROE

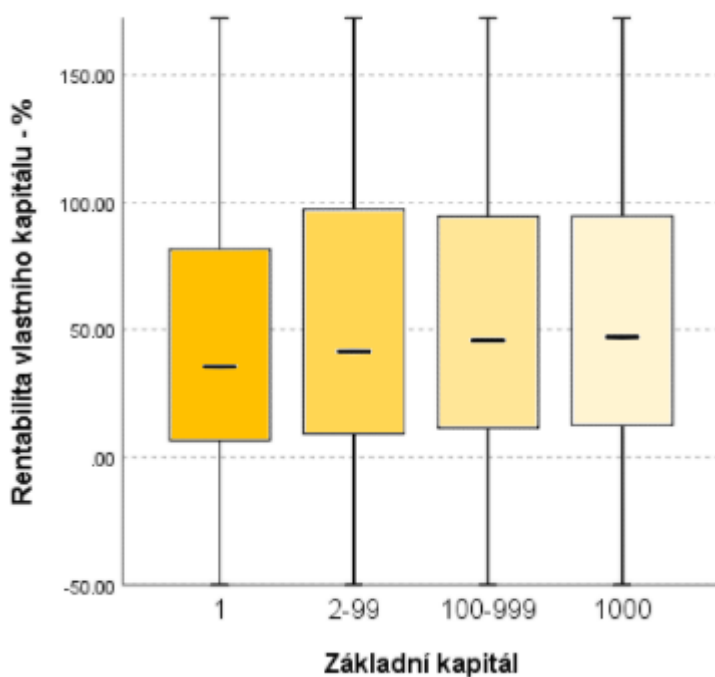
Sample 1 – Sample 2	Test Statistic	Std. Error	Std. Test Statistic	Sig.	Adj. Sig.
1 Kč – 2–99 Kč	-151,852	84,324	-1,801	0,072	0,430
1 Kč – 100–999 Kč	-188,935	71,695	-2,635	0,008	0,050
1 Kč – 1000 Kč	-184,938	53,764	-3,440	0,001	0,003
2–99 Kč – 100–999 Kč	-37,083	87,993	-0,421	0,673	1,000
2–99 Kč – 1000 Kč	-33,086	74,116	-0,446	0,655	1,000
1000 Kč – 100–999 Kč	3,997	59,353	0,067	0,946	1,000

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Posledním ukazatelem, pro který byla zamítnuta nulová hypotéza je rentabilita vlastního kapitálu (ROE). Post-hoc analýzou byly u tohoto ukazatele zjištěny statisticky významné rozdíly mezi základním kapitálem 1 Kč a 1000 Kč a také mezi základním kapitálem 1 Kč a 100–999 Kč.

Rozložení hodnot ukazatele ROE v závislosti na výši základního kapitálu bylo opět znázorněno pomocí box diagramu (graf č. 12).

Graf č. 12: Boxplot ukazatele ROE

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

5.10. Shrnutí a interpretace výsledků analýz

Od roku 2014, kdy zákon připustil založení s.r.o. se základním kapitálem 1 Kč, se společnosti s nízkým základním kapitálem těšily velkému úspěchu mezi podnikateli. Každoročně přibývalo více nově založených s.r.o. s nízkým základním kapitálem a současně se zvyšoval i jejich podíl na všech s.r.o. V roce 2020 se tento podíl rovnal 31 % i přestože byl poprvé zaznamenán meziroční pokles nově založených společností s nízkým základním kapitálem. Jak se ale ukázalo, Covid-19 měl větší vliv na zakládání společností s vyšším základním kapitálem, proto podíl v tomto roce dosáhl zatím nejvyšší hodnoty od roku 2014.

Z analýzy teritoriálního rozdělení bylo zjištěno, že nejvíce společností s nízkým základním kapitálem se nachází v Praze. Téměř polovina všech společností s nízkým základním kapitálem má sídlo v hlavním městě ČR, kde tvoří 30% podíl na všech s.r.o. Podstatné zastoupení mají s.r.o. s nízkým ZK kapitálem také v Jihomoravském kraji, kde téměř 70 % společností v rámci kraje je koncentrováno v okrese Brno-město. Vysoká koncentrace společností s.r.o. byla celkově zaznamenána ve větších městech republiky a v krajích s velkými městy.

Analýza odvětvové struktury poukázala na nerovnoměrné rozložení společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem v jednotlivých odvětvích. Bylo zjištěno, že nejvíce společností s nízkým základním kapitálem působí v odvětví G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, kde působí 20 % všech s.r.o. s nízkým základním kapitálem. Největší podíl v rámci odvětví pak tvoří s.r.o. s nízkým základním kapitálem v odvětví R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, kde 42 % společností s.r.o. jsou společnosti s nízkým základním kapitálem. Nejmenší zastoupení měly s.r.o. s nízkým základním kapitálem především v kapitálově náročných odvětvích, jako je například odvětví B – Těžba a dobývání.

Na základě analýzy finančních ukazatelů lze říct, že výraznou charakteristikou společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem je vysoká zadluženost. Celková zadluženost u s.r.o. s nízkým základním kapitálem dosahuje v průměru 92 % a v některých odvětvích je ještě podstatně vyšší. Míry zadluženosti vlastního kapitálu jsou v porovnání s průměry v ČR opět velmi vysoké, a tudíž rentabilita vlastního kapitálu je naopak u společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem velmi vysoká. Její hodnoty se pohybují v průměru okolo 44 %. Ukazatele rentabilit jsou obecně považovány za

ukazatele výnosnosti a návratnosti, a proto byly právě tyto ukazatele použity k identifikování nejvíce profitabilního odvětví. Posouzením hodnot jednotlivých rentabilit vyšlo jako nejvíce profitabilní odvětví z analýzy odvětví Q – Zdravotní a sociální péče, ve kterém společnosti s.r.o. s nízkým základním kapitálem dosahují nejvyšších hodnot rentability tržeb i rentability aktiv. Současně v tomto odvětví také společnosti vykazují nejnižší míry zadluženosti oproti společnostem v jiných odvětvích. Na druhém místě by se při uvažování hodnot mediánů ukazatelů rentabilit a zadluženosti umístilo odvětví J – Informační a komunikační činnosti a na třetím místě odvětví K – Peněžnictví a pojišťovnictví.

V každé dílčí analýze byl také testován vliv výše základního kapitálu na sledované hodnoty. Potvrdila se závislost mezi výší základního kapitálu a teritoriálním rozdělením, stejně tak jako závislost výše základního kapitálu na odvětvové struktuře. Síla závislosti u teritoriální struktury ale byla posouzena jako velmi nízká. U odvětvové struktury už vyšla závislost poněkud silnější a její intenzita byla definována jako střední síla závislosti. Závislost výše základního kapitálu na hodnotách finančních ukazatelů byla potvrzena pouze u některých poměrových ukazatelů. Jedná se o ukazatele celková zadluženost, rentabilita vlastního kapitálu, běžná likvidita, pohotová likvidita a doba obratu aktiv. Nejsilnější závislost byla zjištěna u celkové zadluženosti, kde statisticky významný rozdíl byl prokázán hned u čtyř dvojic kategorií základního kapitálu. Statisticky významné rozdíly byly zaznamenány i u rentability vlastního kapitálu, kde největší rozdíl vyšel u kategorie základního kapitálu 1 Kč a 1000 Kč. U ostatních třech ukazatelů s prokázanou závislostí byly rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi základního kapitálu často statisticky nevýznamné.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat společnosti s ručením omezeným s nízkým základním kapitálem. V první části práce byla nejdříve představena společnost s ručením omezeným jako právní forma podnikání a její základní charakteristiky podle výkladu zákona o obchodních korporacích. Dále byly představeny důvody pro snížení minimální výše základního kapitálu na 1 Kč a diskutovány výhody a nevýhody které toto snížení společně s novým zákonem o obchodních korporacích přineslo.

Samotná analýza v druhé části práce byla provedena na základě dat z databáze Albertina s využitím statistického programu SPSS. Analýza zkoumala společnosti s.r.o. se základním kapitálem 1–1000 Kč založené v období 2014–2020. Celková analýza byla rozdělena na 4 dílčí analýzy – analýzu vývoje s.r.o. s nízkým základním kapitálem v ČR, analýzu teritoriálního rozdělení, analýzu odvětvové struktury a analýzu finančních ukazatelů.

Jelikož cílem práce bylo posoudit vztahy mezi výší základního kapitálu, teritoriální a odvětvovou strukturou a finančními ukazateli, byly definovány hranice základního kapitálu, které rozdělili společnosti do 4 kategorií podle výše jejich základního kapitálu – 1 Kč, 2–99 Kč, 100–999 Kč a 1000 Kč. Závislost výše základního kapitálu se dovedla prokázat na teritoriální i odvětvové struktuře, zatímco vliv výše základního kapitálu na hodnoty finančních ukazatelů byl prokázán pouze pro určité finanční ukazatele.

Z výsledků jednotlivých analýz bylo zjištěno, že nejvíce společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem sídlí v hlavním městě Praha a celkově se koncentrují převážně ve větších městech. Nejvíce z nich také působí v odvětví G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, ve kterém ale nedosahují tak příznivých hospodářských výsledků. Jako nejvíce ziskový sektor z analýzy vyšel sektor Q – Zdravotní a sociální péče.

Závěrem lze říct, že od roku 2014, kdy zákon umožnil základní s.r.o. s nízkým základním kapitálem, je tato možnost mezi podnikateli stále považována za velmi atraktivní. Dlouhodobě stále více z nich volí založení s.r.o. s nízkým základním kapitálem a podobný trend se dá očekávat i v dalších letech.

Seznam použitých zdrojů

- Balbontin, C., & Hensher, D. A. (2019). Firm-specific and location-specific drivers of business location and relocation decisions. *Transport Reviews*, 39(5), 569–588. doi.org/10.1080/01441647.2018.1559254
- Bartůšková, Z. (2015). *Firma od koruny: Jaký minimální základní kapitál zvolit?*. MladýPodnikatel.cz. Dostupné 5.4.2021 z <https://mladypodnikatel.cz/jaky-zvolit-zakladni-kapital-t14491>
- Běhounek, P. (2016). *Společnost s ručením omezeným prakticky včetně účetnictví a daní*. (12.). Praha, Česko: ANAG.
- Bisnode (2019). *Pětina sro, které vznikly loni, má základní kapitál 1 000 Kč*. Dostupné 13.4.2021 z <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/o-nas/novinky/petina-sro-ktere-vznikly-loni-ma-zakladni-kapital-1000-kc/>
- Bisnode (2021). *O Bisnode: Co děláme*. Dostupné 12.4.2021 z <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/co-delame/>
- Budíková, M., Králová, M., & Maroš, B. (2010). *Průvodce základními statistickými metodami*. Praha, Česko: Grada.
- BusinessInfo.cz (2019). *Bisnode: Vzniká nejméně firem za poslední tři roky*. Dostupné 14.3.2021 z <https://www.businessinfo.cz/clanky/bisnode-vznika-nejmene-firem-za-posledni-tri-roky/>
- BusinessInfo.cz (2020). *Vzniká výrazně méně firem než loni, důvodem je koronavirus*. Dostupné 14.3.2021 z <https://www.businessinfo.cz/clanky/vznika-vyrazne-mene-firem-nez-loni-duvodem-je-koronavirus/>
- Český statistický úřad (2021). *Veřejná databáze*. Dostupné 21.4.2021 z <https://vdb.czso.cz/>
- Doing Business (2021). *Ease of Doing Business Scores*. Dostupné 14.3.2021 z <https://www.doingbusiness.org/en/data/doing-business-score>
- DU.cz (2017). *Poplatník daně z příjmů*. Dostupné 24.3.2021 z <https://www.du.cz/33/poplatnik-dane-z-prijmu-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EkQWDkVsOQKE-SfdPjPtKIWw9PBWuC7BmQ/>
- Dvořák, T. (2014). *Společnost s ručením omezeným*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.

- Eliáš, K., Bartošíková, M., & Pokorná, J. (2005). *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé* (5.). Praha, Česko: C. H. Beck.
- Filip, V., & Fyrbach, D. (2016). *Společnost s ručením omezeným*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.
- Hejda, J., Bachroňová, N., Finger, L., Prosser, M., & Vaněčková, V. (2014). *Společnost s ručením omezeným*. Praha, Česko: ANAG.
- Hendl, J. (2012). *Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat*. (4.). Praha, Česko: Portál.
- Houžovic, J. (2015). *Firma od koruny: Jaký minimální základní kapitál zvolit?*. MladýPodnikatel.cz. Dostupné 5.4.2021 z <https://mladypodnikatel.cz/jaky-zvolit-zakladni-kapital-t14491>
- Hülle, T. (2011). *Rozhovor partnera KŠB Jana Dědiče pro Hospodářské noviny*. Advokátní kancelář Kocián Šolc Balaščík. Dostupné 13.3.2021 z <https://www.ksb.cz/docs/110415-hn-rozhovor-jde.pdf>
- Josková, L., & Pravda, P. (2014). *Zákon o obchodních korporacích s komentářem*. Praha, Česko: Grada.
- Josková, L., Pravdová, M., & Dvořáková, E. (2018). *Nová společnost s ručením omezeným*. (3.). Praha, Česko: Grada.
- Josková, L., Pravdová, M., & Dvořáková, E. (2021). *Nová společnost s ručením omezeným*. (4.). Praha, Česko: Grada.
- Kerlinová, A. (2014). Přínosy a rizika snížení základního kapitálu u s.r.o. na 1 Kč. In J. Fiala, J. Hurdík, J. Pokorná, P. Lavický, J. Šilhán, & J. Valdhans (Eds.), *Dny práva 2013*, (92-99). Brno, Česko: Masarykova univerzita.
- Lasák, J. (2013). *Zákon o obchodních korporacích, obchodní zákoník*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.
- Lysková, D. (2014). *Přehledně: Novela zákona o obchodních korporacích. Založit startup bude jednodušší*. Forbes. Dostupné 29.3.2021 z <https://forbes.cz/novela-zakona-o-obchodnich-korporacich-prehledne-zalozit-startup-bude-nove-jednodussi/>

- Ministerstvo průmyslu a obchodu (2020). *Finanční analýza podnikové sféry za rok 2019*. Dostupné 5.5.2021 z <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/financni-analyza-podnikove-sfery-za-rok-2019--255382/>
- Morávek, T. (2020). *Eseróčka za 1 Kč ulehčují zakládání firem, nezapomeňte však na vyšší odpovědnost*. Podnikatel.cz. Dostupné 7.3.2021 z <https://www.podnikatel.cz/clanky/eserocka-za-1-kc-ulehcuji-zakladani-firem-nezapomente-vsak-na-vyssi-odpovednost/>
- Mousa, A. (2005). *Statistical Data Analysis*. Dostupné z: http://www.pathways.cu.edu.eg/subpages/training_courses/C4-Statistical-EN.pdf
- Müllerová, L., & Šindelář, M. (2016). *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. Praha, Česko: Grada.
- Němec, D. (2009). *Základy ekonometrie*. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/podzim2009/DXE_EMTR/um/9116770/ZakladyEkonometrie.pdf?lang=en
- Němeček, T. (2011). *Rozhovor partnera KŠB prof. Jana Dědiče pro Lidové noviny, přílohu Právo & Justice*. Advokátní kancelář Kocián Šolc Balaščík. Dostupné 13.3.2021 z <https://www.ksb.cz/docs/110404-lidove-noviny-rozhovor-jde.pdf>
- Pavel, J. (2018). *Základní kapitál společnosti s ručením omezeným* (Diplomová práce). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Česká republika.
- Pokorná, J. (2014). Základní kapitál - Pochybnosti pokračují?. In J. Fiala, J. Hurdík, J. Pokorná, P. Lavický, J. Šilhán, & J. Valdhans (Eds.), *Dny práva 2013*, (178-186). Brno, Česko: Masarykova univerzita.
- Porter, M. E. (1979). How competitive forces shape strategy. *Harvard business review*. Dostupné z <https://hbr.org/1979/03/how-competitive-forces-shape-strategy>
- ProfiSídla.cz (2021). *Výhody sídla společnosti v Praze*. Dostupné 1.5.2021 z <https://www.profisidla.cz/cs/poradna/prakticke-rady-a-zkusenosti/poskytnuti-sidla-spolecnosti/vyhody-sidla-spolecnosti-v-praze/a-76/>
- Řehák, J., & Brom, O. (2015). *SPSS: Praktická analýza dat*. Brno, Česko: Computer Press.
- Skálová, J. (2015). *Účetní a daňové souvislosti zákona o obchodních korporacích*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.

Štenglová, I., Dědič, J., & Tomsa, M. (2019). *Základy obchodního práva. Vysokoškolská učebnice. (2.)*. Praha, Česko: Leges.

Štenglová, I., Havel, B., Ciliček, F., Kuhn, P., & Šuk, P. (2017). *Zákon o obchodních korporacích. (2.)*. Praha, Česko: C. H. Beck.

Taušl Procházková, P. (2015). *Podniková Ekonomika I*. Plzeň, Česko: Západočeská univerzita.

Vochozka, M. (2011). *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha, Česko: Grada.

Vychopen, J. (2019). *Společnost s ručením omezeným z účetního a daňového pohledu. (4.)*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.

Zahálková, M. (2017). Proč i dobré správní orgány selhávají. *Corporate Journal, 17(3)*, 1-2. Dostupné z: https://www.cginstitut.cz/wp-content/uploads/2017/06/Corporate-Journal-News-3_2017.pdf

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Rozdělení s.r.o. podle roku založení.....	38
Tabulka č. 2: Rozdělení s.r.o. podle výše základního kapitálu.....	38
Tabulka č. 3: Rozdělení aktivních s.r.o. podle výše základního kapitálu.....	39
Tabulka č. 4: Vývoj nově založených společností s.r.o. v ČR v letech 2014–2020.....	40
Tabulka č. 5: Rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem podle krajů	42
Tabulka č. 6: Rozdělení aktivních s.r.o. s nízkým základním kapitálem podle krajů	43
Tabulka č. 7: Závislost počtu obyvatel, míry nezaměstnanosti a průměrné měsíční mzdy na teritoriální rozdělení dle krajů.....	45
Tabulka č. 8: Porovnání teritoriální struktury s.r.o. s nízkým ZK s teritoriální strukturou všech s.r.o.	46
Tabulka č. 9: Kontingenční tabulka teritoriálního rozdělení s.r.o. dle krajů	47
Tabulka č. 10: Rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem v Praze podle obvodů.....	49
Tabulka č. 11: Rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem podle okresů.....	50
Tabulka č. 12: Rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem podle CZ-NACE	54
Tabulka č. 13: Porovnání odvětvové struktury s.r.o. s nízkým ZK s odvětvovou strukturou všech s.r.o.	55
Tabulka č. 14: Kontingenční tabulka odvětvového rozdělení s.r.o. dle CZ-NACE	56
Tabulka č. 15: Mediány vybraných poměrových ukazatelů	59
Tabulka č. 16: Ukazatele zadluženosti a jejich srovnání v odvětví	62
Tabulka č. 17: Ukazatele likvidity a jejich srovnání v odvětví	63
Tabulka č. 18: Ukazatele rentability a jejich srovnání v odvětví.....	64
Tabulka č. 19: Ukazatele aktivity a jejich srovnání v odvětví.....	65
Tabulka č. 20: Výsledné hodnoty Kruskal-Wallis Anovy	66
Tabulka č. 21: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel celková zadluženost	67
Tabulka č. 22: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel běžná likvidita	68
Tabulka č. 23: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel pohotová likvidita	69
Tabulka č. 24: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel doba obratu aktiv.....	70
Tabulka č. 25: Výsledné hodnoty post hoc analýzy pro ukazatel ROE.....	71

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Dělení obchodních korporací	8
Obrázek č. 2: Rozdělení kapitálových a osobních společností.....	11
Obrázek č. 3: Kapitálová struktura obchodní korporace	12
Obrázek č. 4: Vývoj základního kapitálu v letech 1918–2021	25

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj nově založených s.r.o. v letech 2010–2020	29
Graf č. 2: Srovnání vývoje nově založených s.r.o. v letech 2015–2020.....	41
Graf č. 3: Srovnání vývoje nově založených s.r.o. v letech 2015–2020 podle výše ZK ...	41
Graf č. 4: Kartogram teritoriálního rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle krajů	44
Graf č. 5: Závislost teritoriální struktury a výše základního kapitálu společností s.r.o.	48
Graf č. 6: Kartogram teritoriálního rozdělení s.r.o. s nízkým základním kapitálem dle okresů.....	52
Graf č. 7: Závislost odvětvové struktury a výše základního kapitálu společností s.r.o.	57
Graf č. 8: Boxplot ukazatele celková zadluženost	67
Graf č. 9: Boxplot ukazatele běžná likvidita.....	68
Graf č. 10: Boxplot ukazatele pohotová likvidita	69
Graf č. 11: Boxplot ukazatele doba obratu aktiv	70
Graf č. 12: Boxplot ukazatele ROE	71

Seznam použitých zkratk

a.s. – akciová společnost

ČR – České republika

ČSÚ – Český statistický úřad

Kč – korun českých

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

OLS – ordinary least squares

ROA – rentabilita aktiv

ROE – rentabilita vlastního kapitálu

ROS – rentabilita tržeb

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

ZK – základní kapitál

ZOK – zákon o obchodních korporacích

Abstrakt

Kolovrátníková, A. (2021). *Analýza a specifika s.r.o. s nízkým základním kapitálem* (Diplomová práce). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: společnost s ručením omezeným, základní kapitál, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Tato diplomová práce je zaměřena na analýzu společností s ručením omezeným s nízkým základním kapitálem, jejímž hlavním cílem je posouzení vztahů mezi výší základního kapitálu, teritoriální a odvětvovou strukturou a finančními ukazateli. V první části práce jsou definovány specifika společností s ručením omezeným, představeny důvody pro snížení minimální výše základního kapitálu na 1 Kč a diskutovány výhody a nevýhody které toto snížení společně s novým zákonem o obchodních korporacích přineslo. Druhá část práce obsahuje již samotnou analýzu společností s.r.o. s nízkým základním kapitálem. Provedená analýza se zaměřuje především na teritoriální a odvětvovou strukturu a vybrané finanční ukazatele dle výše základního kapitálu. Součástí práce je i analýza vývoje s.r.o. s nízkým základním kapitálem a jeho zasazení do celkového vývoje společností s ručením omezeným v České republice. Na základě výsledků analýzy jsou formulované závěry, které blíže specifikují společnosti s ručením omezeným s nízkým základním kapitálem a prezentují jejich charakteristiky.

Abstract

Kolovrátníková, A. (2021). *Analysis and specifics of limited liability companies with low registered capital* (Master's Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics.

Key words: limited liability company, registered capital, 90/2012 Coll., on Business Corporations

This master's thesis is focused on analysis of limited liability companies with low registered capital with the aim to evaluate the relation between the amount of registered capital, territorial structure, industry classification and financial indicators. The first part of the thesis defines the specifics of limited liability companies, presents the reasons which led to reduction of minimum capital requirement to 1 CZK and discusses the advantages and disadvantages that this reduction brought together with the new Business Corporations Act. The second part of the thesis contains the analysis of limited liability companies with low registered capital itself. The carried-out analysis examines mainly the territorial and sectoral structure together with financial indicators by the amount of registered capital as well as development of LLC with low registered capital and its inclusion to the overall development of LLC in the Czech Republic. Based on the results of the analysis, there have been formulated conclusions that specify limited liability companies with low registered capital in more details and present their characteristics.